

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

ҲУҚУҚ СОЛИҚЛАР БУХГАЛТЕРИЯ

2005 йил июлдан чиқа бошлаган

ҚАДРЛИ ГАЗЕТХОНЛАР!

Янги 2011 йилингиз
муборак бўлсин!
Мамлакатимизда
Кичик бизнес ва
хусусий тадбиркорлик
йили деб эълон
қилинган
янги йилда
ишларингизда
омад,
улкан ютуқлар
тилаймиз!
Таҳририят
жамоаси.

Конунчиликдаги янгиликлар

ЯНГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАМИЗ

Мазкур ва бошқа ҳужжатларнинг тўлиқ матни билан www.norma.uz сайтидаги эркин кириладиган «Конунчиликдаги янгиликлар» рукнида танишиб чиқишингиз мумкин.

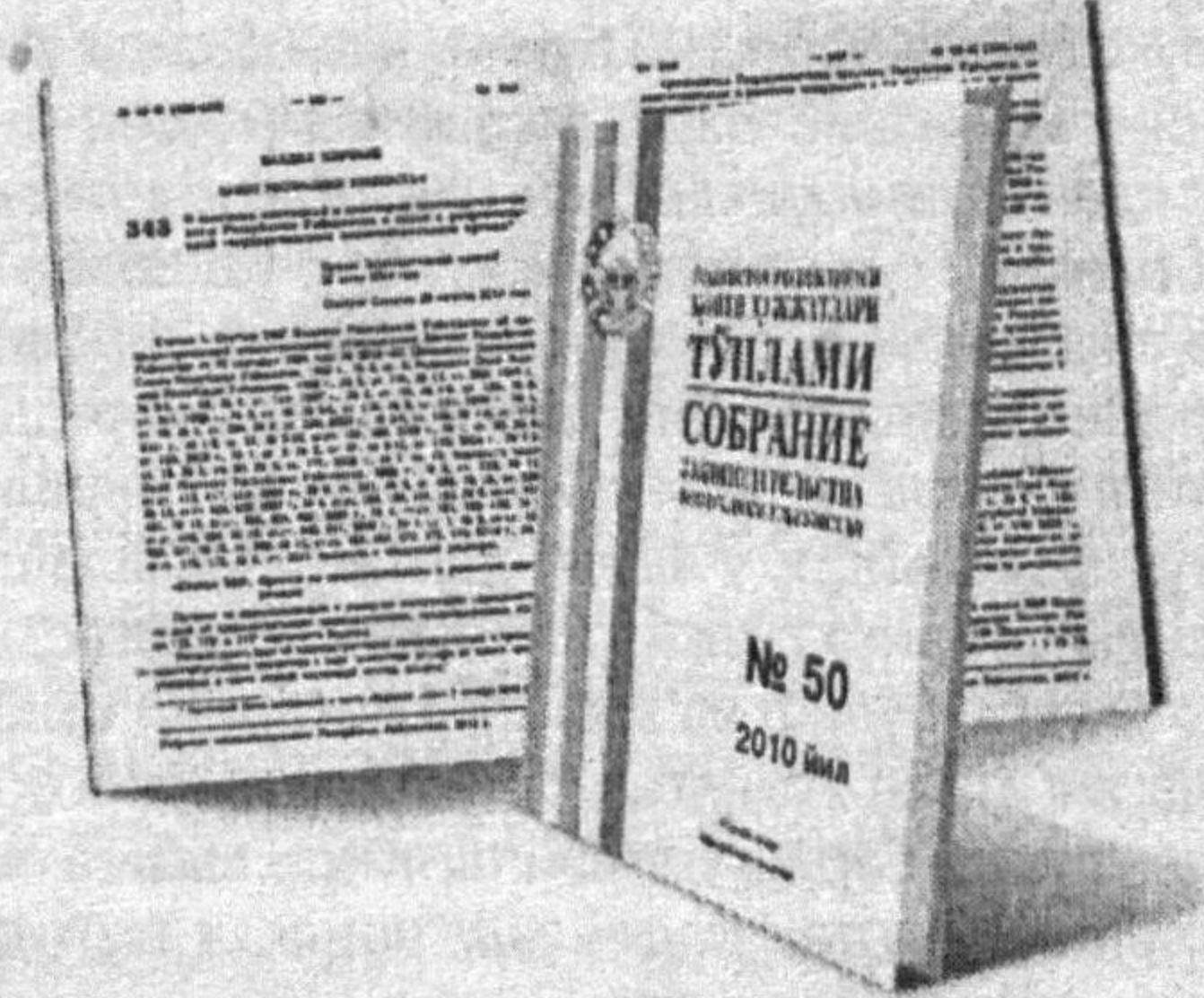
ИМТИЁЗЛАР БИЛАН ХОДИМЛАР СОНИНИ ОШИРИНГ

2010 йил 13 декабрдаги ЎРҚ-265-сон Конун билан «Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида»ги Конуннинг 5-моддасига ўзгартиришлар киритилди. Уларга мувофиқ ходимларнинг белгиланган ўртача йиллик сонини ошириб юборган микрофирмалар ва кичик корхоналар қуйидагилар билан меҳнат шартномаларини тузганда қонун ҳужжатларида назарда тутилган имтиёзлар, кафолатлар ва ҳуқуқлардан маҳрум этилмайдилар:

ўз уйида ишлаётган фуқаролар (касаначилар) билан – кўпи билан 30 фоиз;
республика касб-ҳунар коллежлари, академик лицейларининг ҳамда олий таълим муассасаларининг битирувчилари билан – кўпи билан 20 фоиз. Бунда битирувчи таълим муассасасини тугаллаган кундан бошлаб уч йилдан ортиқ вақт ўтмаган бўлиши керак.

Ходимларнинг белгиланган ўртача йиллик сони ошириб юборилган бошқа ҳолларда микрофирма ва кичик корхона ошириб юбориш йўл қўйилган давр учун ва кейинги уч ойга қонун ҳужжатларида назарда тутилган имтиёзлар, кафолатлар ва ҳуқуқлардан маҳрум этилади.

Конун «Халқ сўзи» газетасида 2010 йил 14 декабрда чоп этилган кундан бошлаб кучга кирди.

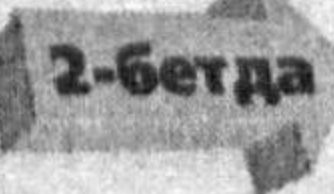

МОНОПОЛЧИЛАРНИ ТАРТИБГА СОЛИШГА ДОИР

2010 йил 14 декабрдаги ЎРҚ-266-сон Конун билан «Табиий монополиялар тўғрисида»ги Конуннинг 4-моддасига киритилган ўзгартиришларга мувофиқ, табиий монополия субъектларининг фаолиятини давлат томонидан тартибга солиш эндиликда темир йўллар инфратузилмасидан фойдаланиш ҳисобга олинган ҳолда темир йўлларда ташиш соҳасида (олдин – темир йўллар инфратузилмасидан фойдаланиш соҳасида) белгиланади.

Бугунги кунда табиий монополия субъектларининг қуйидаги соҳалардаги фаолияти ҳам давлат томонидан тартибга солинади: нефть, нефть маҳсулотлари ва газни қувур орқали транспортировка қилиш; электр ва иссиқлик энергиясини ишлаб чиқариш ҳамда транспортировка қилиш; умумий эркин фойдаланиладиган почта алоқаси хизматлари; сув қувурлари ва канализация хизмати; аэронавигациялар, портлар ва аэропортлар хизматлари; транспорт терминаллари хизматлари.

Конун «Халқ сўзи» газетасида 2010 йил 15 декабрда чоп этилган кундан бошлаб кучга кирди.

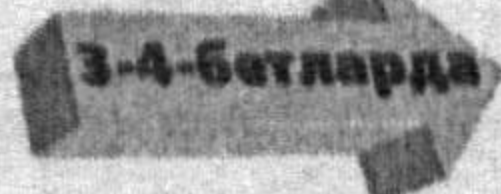

Амалий бухгалтерия

ҚОРБОБОНИНГ ХАРАЖАТЛАРИ ҚАНДАЙ ҲИСОБГА ОЛИНАДИ?

Янги йил байрамининг ажойиб анъаналаридан бири совға қилиш ва совға олишдир. Қорбобо ролини эса иш берувчи ҳам ўйнаши мумкин. Раҳбарият ўзининг ташаббуси билан ва корxonанинг молиявий имкониятларидан келиб чиқиб байрамга тақдирлашларни амалга оширади. Агар у ана шундай тадбирларни ўтказишга қарор қилган бўлса, шундай савол туғилади: ходимларни қандай қилиб яхшироқ табриклаш мумкин? Бунинг вариантлари кўп. Булар Янги йилга бир марталик мукофотлар, ходимларнинг ўзларига ва уларнинг болаларига совғалар, корпоратив тадбирлар бўлиши мумкин. Бунинг устига корхона янги миқозларни жалб этиш ва борларини рағбатлантиришни хоҳласа, янги йил байрамлари реклама ва PR тадбирларини ўтказиш учун энг қулай давр ҳисобланади.

ХЎЖАЛИК ЮРИТУВЧИ СУБЪЕКТЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг 2010 йил 10 декабрдаги 280-аф-сонли буйруғига асосан «UMIRZOQ-AUDIT» хусусий аудиторлик ташкилотига 2008 йил 29 мартда берилган 00698-сонли лицензиянинг амал қилиши 2010 йилнинг 10 декабрдан тугатилди.

М.МИРЗАЕВ,
молия вазирининг ўринбосари.

УШБУ
СОҶДА

1-2-бетлар	1, 3-4-бетлар	13-бет	14-бет
Қонун ҳужжатларига қисқа шарҳ	Байрам тадбирлари бухгалтерияси	Касаначига нафақани ким тўлайди?	Кадр ҳужжатлари ва Классификатор
\$1 = 1640,00 сўм	€1 = 2165,13 сўм	£1 = 2554,46 сўм	¥10 = 197,83 сўм

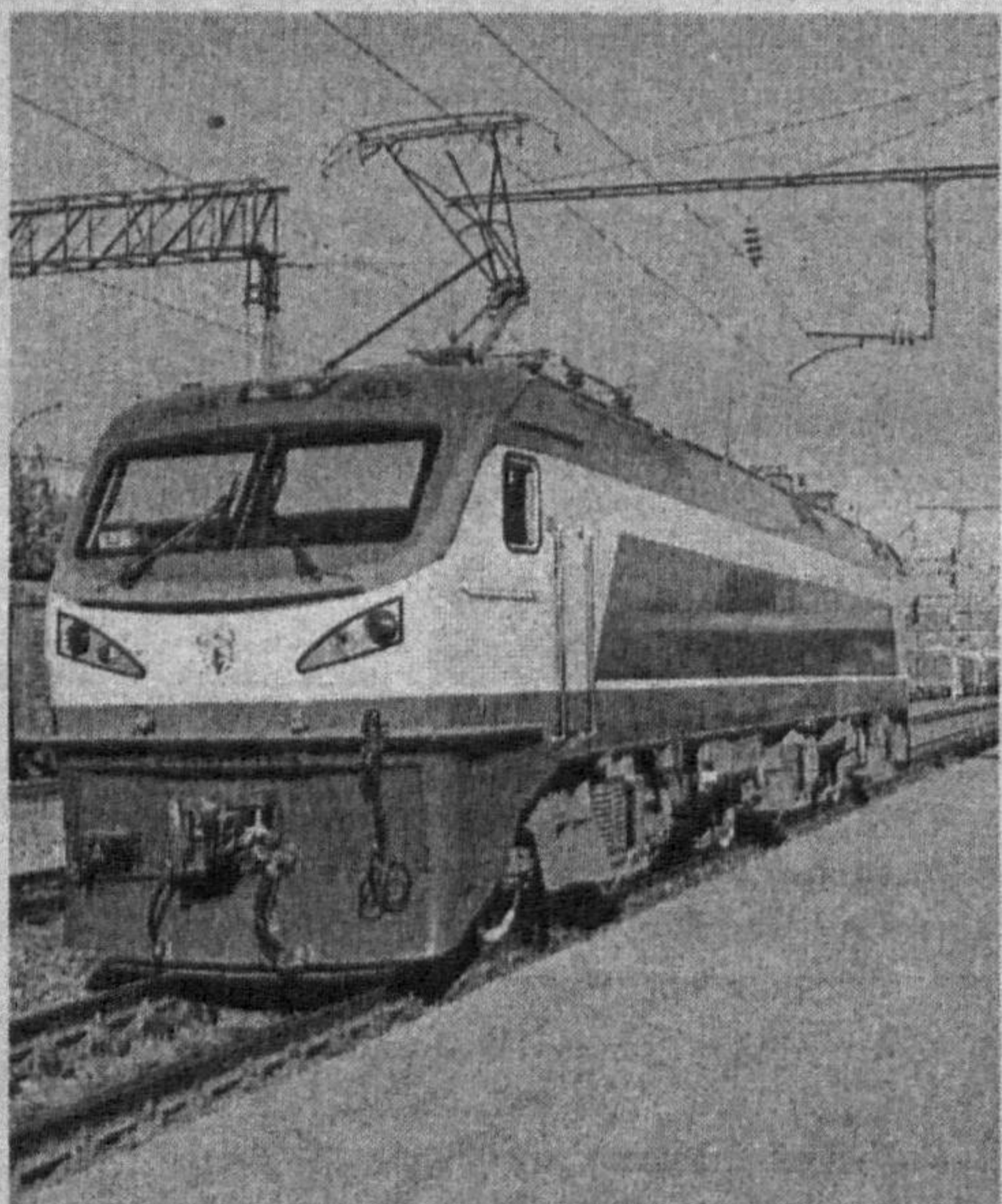
ЯНГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАМИЗ

ЛИЦЕНЗИЯ ЯНГИЛИКЛАРИ

1-бетда
2010 йил 16 декабрдаги ўРҚ-267-сон Қонун билан «Сугурта фаолияти тўғрисида»ги Қонуннинг 15 ва 18-моддаларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди. Чунончи, лицензия энди қайта сугурта қилиш бўйича сугурталовчига ҳам берилади. Белгиланишича, фақат қайта сугурта қилиш бўйича сугурта фаолиятини амалга ошираётган сугурталовчи сугурта шартномаларини тузишга ҳақли эмас.

Шунингдек энди махсус ваколатли давлат органи сугурталовчиларни қайта ташкил этишга рухсатнома беришни бунинг натижасида уларнинг молиявий барқарорлигига (олдин – янгидан ташкил қилинадиган сугурталовчиларнинг молиявий барқарорлигига) доир талаблар бузилиши мумкин бўлса рад қилишга ҳақли. Ўзгартириш шаклида қайта ташкил этиш сугурталовчига берилган лицензиянинг амал қилишини тўхтатилмайди, у фақат қайта расмийлаштирилади. Қайта ташкил этиш натижасида (қўшиб юбориш, бўлиш ва ажратиб чиқариш) шаклида янгитдан тузилган сугурталовчиларга лицензиялар бериш умумий тартибда амалга оширилади (илгари соддалаштирилган тартибда ҳам амалга оширилган).

Қонун «Халқ сўзи» газетасида 2010 йил 17 декабрда чоп этилган кундан бошлаб кучга кирди.

САНОАТДАГИ УСТУВОР ЙўНАЛИШЛАР

Президентнинг 2010 йил 15 декабрдаги ПК-1442-сон қарори билан 2011 – 2015 йилларда республика саноатини ривожлантиришнинг асосий вазифалари ва устувор йўналишлари белгиланди. Чунон-

чи, у энг аввало структура ҳосил қилувчи тармоқларни ва умуман саноатни ривожлантиришнинг узок муддатли истиқболларини ишлаб чиқиш, ватанимиз саноат маҳсулотининг рақобатбардошлигини ошириш, республика саноати ва умуман иқтисодиётини ривожлантиришнинг жаҳон конъюнктурасидаги ўзгаришларга боғлиқлигини камайтиришга йўналтирилиши керак.

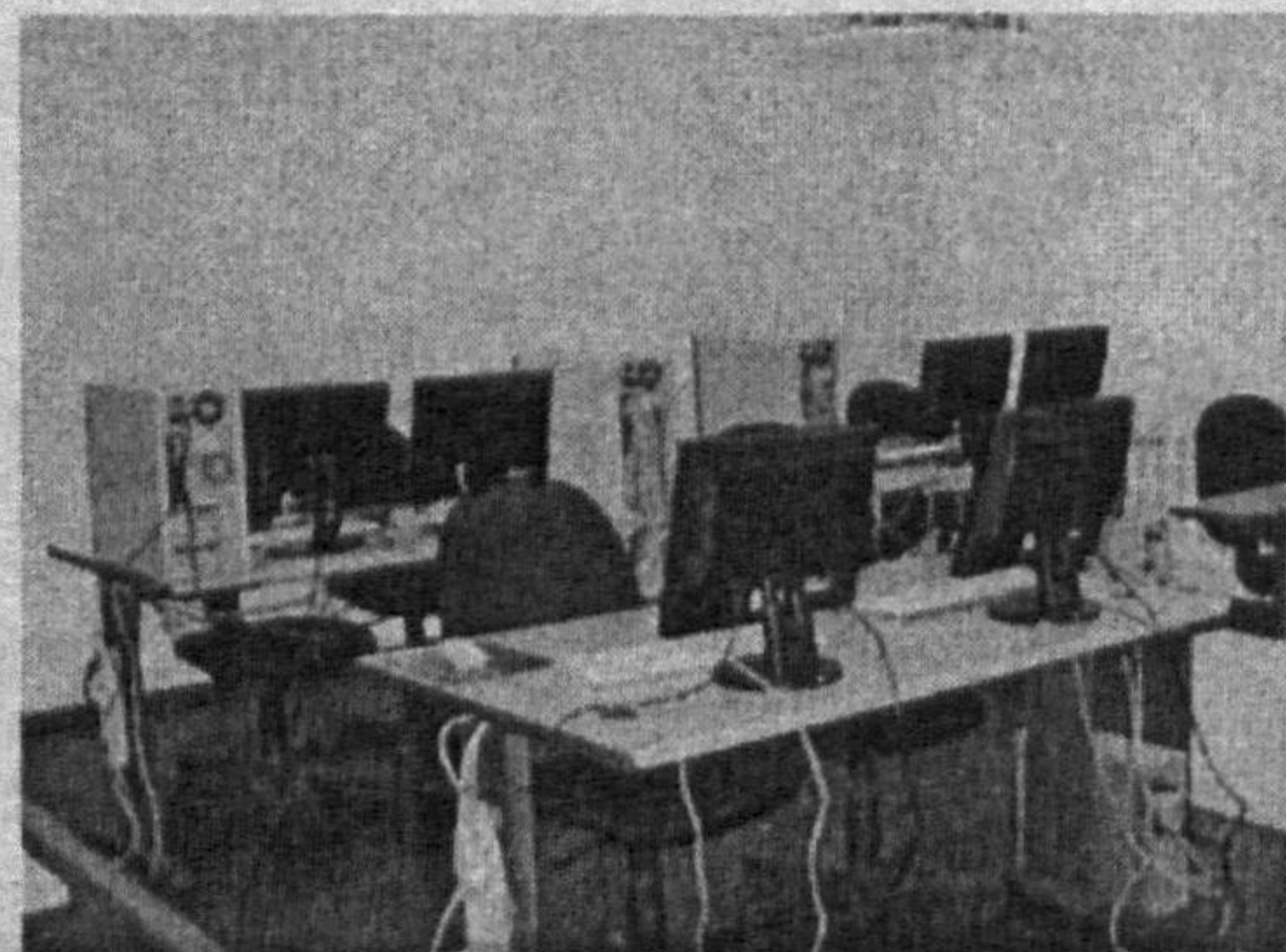
Ҳужжатда шунингдек саноатни ривожлантиришнинг қуйидаги вазифалари белгиланган: корхоналарни модернизация қилиш, техник ва технологик янгилаш, замонавий илмий ютуқлар ва илғор инновация технологияларини жадал татиқ этиш, юқори малакали кадрлар тайёрлашни кенгайтириш; экспорт салоҳиятининг барқарор ўсиб боришини таъминлаш; саноат тармоқларида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни жадал ривожлантириш учун шарт-шароитлар яратиш, саноат корхоналарини мамлакатнинг барча минтақаларида жойлаштириш ва шу асосда импорт ўрнини босадиган маҳсулот ишлаб чиқарилишини таъминлаш; янги иш жойларини яратиш, аҳолининг иш билан бандлигини ошириш, одамларнинг даромадлари ва турмуш даражасини ошириш ва бошқалар.

Ҳужжат билан 2011-2015 йилларда Ўзбекистон Республикаси саноатини ривожлантиришнинг устувор йўналишлари тўғрисидаги дастур қабул қилинган бўлиб, у саноатни ривожлантириш ва унинг таркибини диверсификация қилишнинг мақсадли кўрсаткичларини; молиялаштириш манбалари белгиланган ва келишилган, саноатда амалга ошириладиган ва амалга оширишга тайёрлаб қўйилган; ишлаб чиқиш (хорижий шерикни танлаш, молиялаштириш шартлари ва манбаларини аниқлаш) босқичида бўлган саноатдаги янги; шунингдек дастлабки тарзда ишлаб чиқилаётган саноатдаги истиқболли инвестиция лойиҳаларни рўйхатини ўз ичига олади.

2016 йилнинг 1 январига қадар Дастурга киритилган лойиҳаларни амалга ошириш доирасида олиб келинадиган, республикада ишлаб чиқарилмайдиган ускуналар, материаллар ва бутловчи буюмлар божхона тўловлари тўлашдан (божхона расмийлаштируви йиғимларидан ташқари) озод этилган.

ЎҚУВ МУАССАСАЛАРИ УЧУН ЖАМҒАРМА

Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил

10 декабрдаги «Бюджетдан ташқари Таълим муассасаларини реконструкция қилиш, мукамал таъмирлаш ва жиҳозлаш жамғармаси фаолиятини ташкил этиш чоратадбирлари тўғрисида» 291-сон қарори билан Бюджетдан ташқари Таълим муассасаларини реконструкция қилиш, мукамал таъмирлаш ва жиҳозлаш жамғармаси тўғрисидаги низом ва Таълим муассасаларини реконструкция қилиш, мукамал таъмирлаш ва жиҳозлашнинг ҳар йилги дастурларини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш тартиби тасдиқланди.

Низомга мувофиқ, Жамғарма маблағларидан қуйидаги йўл билан фойдаланилади: кейинчалик улардан таълим муассасаларини жиҳозлаш (тўлиқ жиҳозлаш)да мақсадли фойдаланиш учун жамлаш; таълим муассасаларини реконструкция қилиш ва мукамал таъмирлашни молиялаштириш; уларни энг янги ўқув-лаборатория ва ишлаб чиқариш ускуналари, компьютер техникаси, ахборот-коммуникация технологияларининг ўқитишга қўмаклашувчи бошқа элементлари, шунингдек ўқув мебели ва анжомлари билан тизимли жиҳозлаш ва тўлиқ жиҳозлашни молиялаштириш. Низом билан Жамғармани бошқариш, унинг даромадларини шакллантириш манбалари масалалари, харажатларни сарфлаш тартиби ва бошқа масалалар тартибга солинган.

СУД ЭКСПЕРТИЗАСИГА ДОИР...

Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 15 декабрдаги 299-сон қарори билан Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳузурдаги Суд экспертизаси муаммолари бўйича кенгаш тўғрисидаги низом тасдиқланди. Унга биноан Кенгаш суд экспертизасини ривожлантиришнинг идораларо тусдаги энг муҳим масалаларини кўриб чиқиш, республика давлат суд-эксперт муассасалари фаолиятини мувофиқлаштириш, дастлабки тергов органларига ва судларга жинойатларни тергов қилиш, очиш ва уларнинг олдини олишда, жиноий, маъмурий, фуқаролик ва ҳўжалик ишларини кўриб чиқишда суд экспертизаси имкониятларидан янада тўлиқ фойдаланиш мақсадида ташкил этилган коллегиял орган ҳисобланади. Низом билан Кенгаш фаолиятини ташкил этиш, унинг мажлисига материалларни тайёрлаш тартиби, Кенгаш томонидан қарорлар қабул қилиш ва уларнинг ижро этиш масалалари тартибга солинган.

Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 16 декабрдаги 300-сон қарори билан Давлат суд эксперти сифатида аттестациядан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низом тасдиқланди. Чунончи, давлат суд эксперти олий маълумотга, алоҳида ҳолларда ўрта махсус, касб-хунар маълумотиغا эга бўлган, аниқ суд-эксперт мутахассислиги бўйича ўз иш жойи бўйича бевосита эксперт муассасасида ёки олий таълим муассасасида мустақил мажбурий тайёргарликдан ўтган Ўзбекистон Республикаси фуқароси аттестациядан ўтказилиши мумкин.

Аттестация учун қуйидаги ҳужжатлар талаб этилади: бўлинма раҳбарининг кўрсатиб ўтилган таклифни асослайдиган тақдимномаси; тавсифнома; устознинг фикри; тайёргарлик режаси ва ўрганиб чиқилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар, услубий адабиётлар ва ҳужжатлар рўйхати; аттестация қилинадиганнинг тайёргарлик жараёнида амалга оширилган ишлар тўғрисидаги ҳисоботи; тегишли мавзу бўйича камида битта реферат; ўтказилган суд экспертизаларида аттестация қилинадиган қатнашган суд экс-

Меърий-ҳуқуқий ҳужжатларнинг қисқача шарҳлари 2010 йил 11 декабрдан 17 декабргача бўлган давр учун «Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами»нинг 50-сони асосида тайёрланди.

пертизалари бўйича хулосалар нусхалари; у тайёргарликдан ўтган эксперт муассасаси бўлинмаси мажлиси протоколдан кўчирма.

Аттестацияга қўйиш рад этилиши учун қуйидагилар асос ҳисобланади: зарур тарзда расмийлаштирилмаган ҳужжатлар тақдим этилиши ёки ҳужжатларнинг тўлиқ бўлмаган ҳажмда тақдим этилиши; ҳужжатларда ишончсиз ёки бузилган маълумотлар мавжудлиги. Аттестация суҳбатлашиш йўли билан ўтказилади.

ВИНОНИНГ ЭНГ КАМ НАРХИ

Молия вазирлиги, Давлат солиқ кўмитасининг қарори (АВ томонидан 2010 йил 13 декабрда 2163-сон билан рўйхатдан ўтказилган) билан алкоғолли маҳсулотлар учун энг кам улгуржи-сотиш ва чакана нархлар қайта кўриб чиқилди.

Чунончи, 1 литр винонинг энг кам улгуржи-сотиш нархи 2 000 сўмни, энг кам чакана нархи эса 2 500 сўм, коньяк, ароқ ва бошқа алкоғолли маҳсулотлар учун тегишли равишда 4 300 ва 5 400 сўмни ташкил қилади.

2011 йил 1 январдан кучга киради.

ЖИСМОНИЙ ШАХС ПРОВАЙДЕР БўЛА ОЛМАЙДИ

Ўзбекистон алоқа ва ахборотлаштириш агентлигининг буйруғи (АВ томонидан 2010 йил 13 декабрда 1393-1-сон билан рўйхатдан ўтказилган) билан Жамоат фойдаланиш жойларида Интернет тармоғидан ахборот олиш имконини бериш тартиби тўғрисида низомга ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди. Чунончи, жисмоний шахслар эндиликда телекоммуникациялар операторлари ва интернет-провайдерлар бўла олмайдилар. Интернетдан жамоат фойдаланиш жойларида маданиятимизга, аъналаримизга ва дунёқарашимизга мутлақо зид ва бегона бўлган материалларни тарқатиш тақиқланади. Интернет-провайдерлар Интернет тармоғидан ахборот олиш имкони бўлган жамоат жойларида вояга етмаганларнинг ота ёки онасининг ёхуд унинг ўрнини босувчи шахс ҳамроҳлигисиз тунги вақтда (22:00 дан 6:00 гача) бўлишга йўл қўймасликлари керак.

2010 йил 23 декабрдан кучга киради.

ЯНГИ ЙИЛГА ЯНГИ ШАКЛДА

Давлат статистика кўмитасининг қарори (АВ томонидан 2010 йил 16 декабрда 2164-сон билан рўйхатдан ўтказилган) билан 2011 йил учун давлат статистика ҳисоботи шакллари тасдиқланди. Йиллик шакллар – 2010 йил учун ҳисоботдан бошлаб, жорий шакллар эса – 2011 йилнинг 1 январидан бошлаб кучга киради. 2010 йил 26 декабрдан кучга кирди.

МДҲ ВА БОЛТИҚБЎЙИ МАМЛАКАТЛАРИ ВАЛЮТАЛАРИНИНГ АҚШ ДОЛЛАРИ, ЕВРО ВА РОССИЯ РУБЛИГА НИСБАТАН КУРСЛАРИ

Мамлакат	Сана	АҚШ доллари		Евро		Россия рубли	
		бирлиги	курси	бирлиги	курси	бирлиги	курси
Озарбайжон	24.12.2010	1	0,7985	1	1,0484	1	0,0262
Арманистон	24.12.2010	1	360,84	1	473,67	1	11,81
Беларусь	25.12.2010	1	3006,00	1	3949,88	1	98,31
Грузия	24.12.2010	1	1,7616	1	2,3075	1	5,7583
Қозғоғистон	25.12.2010	1	147,14	1	193,34	1	4,81
Қирғизистон	25.12.2010	1	47,012	1	61,7949	1	1,5375
Латвия	27.12.2010	1	0,535	1	0,702804	1	0,0175
Литва	27.12.2010	1	2,6275	1	3,4528	10	8,5876
Молдова	24.12.2010	1	12,0935	1	15,8327	1	0,3941
Тожикистон	25.12.2010	1	4,4029	1	5,8352	10	1,4587
Ўзбекистон	21.12.2010	1	1638,52	1	2177,69	1	53,43
Украина	24.12.2010	100	796,35	100	1040,3516	10	2,6031
Эстония	24.12.2010	1	11,9385	1	15,6466	1	0,38967

Манба: www.prime-tass.ru

УШБУ СОНДА:

ҚОНУНЧИЛИКДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

- Янги ҳужжатларни тақдим этамиз
- Валюталар курси

АМАЛИЙ БУХГАЛТЕРИЯ

- Қорбобонинг харажатлари қандай ҳисобга олинади

ЎЗБЕКИСТОН ҚОНУНЧИЛИГИДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

- Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасининг 2011 йилги асосий макротиқтисодий кўрсаткичлари ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида»ги қарори.

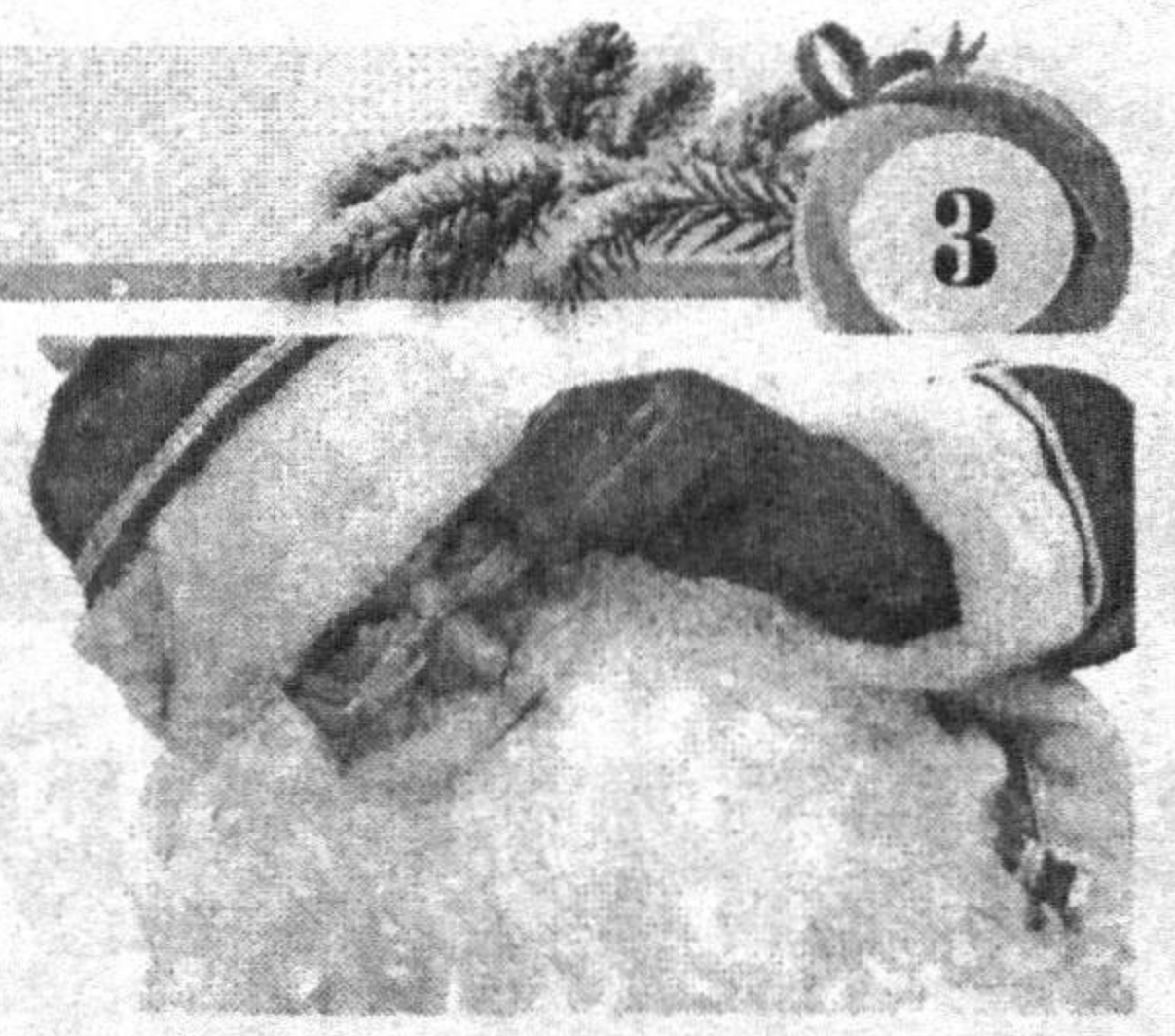
КАДРЛАР БўЛИМИ

- Касаначи сизга қарашли. Нафақани ҳам сиз тўлайсиз
- Меҳнат шартномасини дарҳол тузиш керак

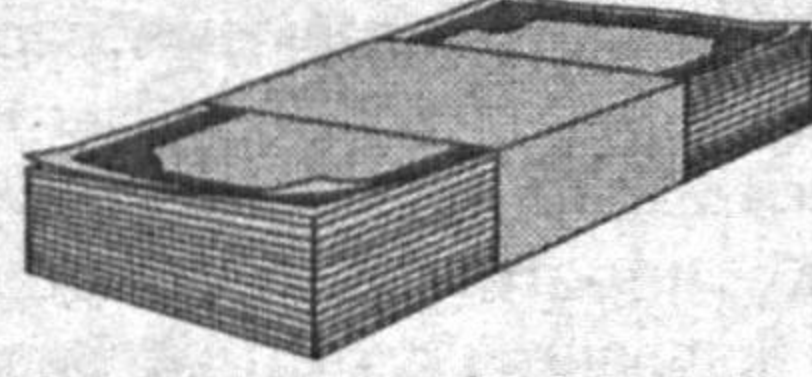
ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИНИНГ ШАРҲИ

- Лавозимлар таснифи тўғрисида
- топ

ҚОРБОБОНИНГ ХАРАЖАТЛАРИ ҚАНДАЙ ҲИСОБГА ОЛИНАДИ?

Бироқ ушбу янги йил тадбирлари корхона учун фойда солиғи, қўшилган қиймат солиғи (ҚҚС), ягона ижтимоий тўлов (ЯИТ) бўйича, ходимлар учун эса жисмоний шахслардан олинандиган даромад солиғи (ЖШОДС) ва мажбурий суғурта бадаллари бўйича бухгалтерия ва солиқ оқибатларини юзага келтиради. Бунда ягона солиқ тўловини тўловчи корхоналар учун юқорида кўрсатилган тадбирларни ўтказиш харажатлари ЯСТ ҳисоб-китобида ҳисобга олинмаслигини қайд этиб ўтишимиз лозим.

ҲАММА МУКОФОТЛАНСИН

Янги йилга ходимларни тақдирлашнинг энг оддий усули – ҳаммага, шу жумладан пенсияга чиққан собиқ ходимларга ҳам бир

Тўлов муайян солиқ оқибатларига эга.

ЖШОДС. Корхона ходимларига бир марталик мукофотлар жисмоний шахслардан олинандиган даромад солиғи солинадиган рағбатлантирувчи тўловларга қаради (Солиқ кодекси (СК)нинг 171, 173-моддалари).

Собиқ ходимлар, ҳозирги пенсионерларга мукофотлар солиқ солиш мақсадида юридик шахс томонидан ишламайдиган пенсионерларга тўловлар сифатида қаралади (СК 178-моддасининг 18-банди) ва жисмоний шахсларнинг бошқа даромадлари ҳисобланади. Уларга тўлов

ЯИТ ВА МАЖБУРИЙ СУГУРТА БАДАЛЛАРИ. ЯИТ ва суғурта бадаллари солиш объекти бўлиб, СКнинг 306-моддасига кўра, СКнинг 172, 173, 174 ва 175-моддаларида кўрсатилган меҳнат ҳақи тарзидаги даромадлар ҳисобланади. Корхона ходимларига мукофотлар рағбатлантирувчи тўловлар сифатида меҳнат ҳақи тарзида даромадлар таркибига киритилади (СКнинг 173-

ФОЙДА СОЛИҒИ. Янги йилга тўланган мукофотлар СК 147-моддасининг 21 ва

БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ. Ҳисобда мукофотлаш харажатлари 9430-«Бошқа операция харажатлар» ҳисобварағида 6710-«Меҳнат ҳақи бўйича ходим билан ҳисоб-

МИСОЛ. Раҳбарнинг буйруғига асосан корхона ишлаб чиқариш бўлимининг барча ходимларига Янги йилга 250 минг сўмдан мукофот тўланади. Соддалаштириш мақсадида ҳисоб-китоблар ва бухгалтерия ёзувлари бир ходим мисолида кўрсатилган. Штат жадвалига кўра ходимнинг лавозим маоши 220 минг сўмни ташкил қилади.

N	Хўжалик операциясининг мазмуни	Сумма (минг сўм)	Ҳисобварақлар корреспонденцияси	
			дебет	кредит
1	Байрамга мукофот ҳисоблаб ёзилди	250	9430	6710
2	Ишлаб чиқариш бўлимининг ходимига иш ҳақи ҳисоблаб ёзилди	220	2010	6710
3	Иш ҳақи ва мукофот суммасидан жисмоний шахслардан олинандиган даромад солиғи ушланди (шартли 22%лик ставка бўйича)	103,4	6710	6410
4	Солиқ суммаси ШЖБПҲга ажратмаларга камайтирилди (470 000 x 1%)	4,7	6410	6530
5	Мажбурий суғурта бадаллари ушланди (470 000 x 4%)	18,8	6710	6520
6	Мукофотни ҳисобга олган ҳолда ходимнинг меҳнат ҳақи тарзидаги даромадларидан ягона ижтимоий тўлов ҳисоблаб ёзилди	117,5	2010	6520
7	Ходимга кассадан иш ҳақи ва мукофот берилди	347,8	6710	5010

СОВҒА БЕРИШНИ ҲАМ УНУТМАНГ

Янги йил арафасида корхона ходимларни совғалар билан ҳам тақдирлаши мумкин. Бунда улар қиймати бўйича фарқланиши мумкин. Уларга доир харажатлар аввало корхонанинг молиявий имкониятларидан, шунингдек ходимларнинг, шу жумладан пенсияга чиққанларнинг сонидан, ҳар бир ходимнинг корхона мо-

Совғалар бўйича солиқ оқибатлари қуйидагича бўлади.

ЖШОДС. Олинган совғалар қиймати ходимлар учун моддий наф тарзидаги даромад ҳисобланади (СКнинг 177-моддаси), у жами даромадга киритилади. Лекин бунда имтиёз қўлланади (СК 179-моддасининг 14-бандида тақдим этилган) – бир йил мобайнида энг кам иш ҳақининг 6 бараваригача миқдорда бўлган совғанинг қийматига (2010 йилда – 298 410 сўм) ЖШОДС солинмайди. Ошиб кетган сумма солиқ солинадиган даромадга киритилади. Муайян ходим даромадларидан имтиёзни ҳисобга олган ҳолда солиқ ҳисобланганида унга йил мобайнида берилган барча совғалар ҳисобга олинади. Ишламайдиган пенсионерларга совға берганда, жисмоний шахсларнинг даромадларига солиқ солиш бўйича қуйидаги қоидалар ҳисобга олиниши керак:

марталик мукофотларни тўлаш. Улар корхона раҳбарининг буйруғи (фармойиши) асосида тўланади (намунага қаралсин).

манбаида жадвалга қараб ёки солиқнинг энг юқори ставкаси бўйича (тегишли ариза бўлса) ЖШОДС солинади. Бунда бухгалтерия ДСИга йил тугаганидан кейин 30 кун мобайнида тўланган даромадлар (мукофотлар) ва улардан ушланган солиқлар (ишламайдиган ҳар бир пенсионер бўйича) тўғрисида маълумотномалар топшириши керак. Ушбу маълумотнома 1 апрелга қадар ушбу даромадларни декларациялаши керак бўлган пенсионерларга ҳам, агар тўлов манбаида уларга энг юқори ставкада ЖШОДС солинмаган бўлса, бериледи.

моддаси). Бинобарин, ходимларга тўланадиган бир марталик мукофотларга ЯИТ ва мажбурий суғурта бадаллари солинади.

Ишламайдиган пенсионерларга тўланадиган мукофотлар солиқ солиш мақсадида бошқа даромадлар сифатида қаралади (СКнинг 178-моддаси). Шу сабабли уларга ЯИТ ва мажбурий суғурта бадаллари ҳисоблаб ёзилмайди.

27-бандларига асосан солиқ солинадиган фойда ҳисоб-китоби чоғида чегирилмайди.

лашишлар», 6990-«Бошқа мажбуриятлар» ҳисобварақлари билан корреспонденцияда акс эттирилади. Мукофотни тўлаш алоҳида қайднома бўйича амалга оширилади.

лиа-хўжалик фаолияти натижаларига қўшган ҳиссаси ва бошқа омиллардан келиб чиқиб режалаштирилади. Совғалар билан мукофотлаш ҳам корхона раҳбарининг буйруғи билан расмийлаштирилади (намунага қаралсин).

лиа-хўжалик фаолияти натижаларига қўшган ҳиссаси ва бошқа омиллардан келиб чиқиб режалаштирилади. Совғалар билан мукофотлаш ҳам корхона раҳбарининг буйруғи билан расмийлаштирилади (намунага қаралсин).

улар учун совғалар қиймати моддий наф тарзидаги даромад ҳисобланади (СКнинг 177-моддаси);

ЖШОДС жадвал ёки солиқнинг энг юқори ставкаси (совға олувчининг аризасига кўра) бўйича ушланади;

СК 184-моддасининг учинчи қисмига асосан ЖШОДС ушланмаслиги мумкин.

Агар корхона солиқни совғанинг қийматидан жадвал бўйича ушласа, у СК 179-моддасининг 14-банди бўйича имтиёзни ҳам ҳисобга олиши керак. Тегишинча, солиқ суммаси мазкур ҳолда совғанинг қийматига боғлиқ бўлади: агар у 298 410 сўмдан ошмаса, ЖШОДС бўйича оқибатлар юзага келмайди. Агар совғанинг қиймати кўрсатилган суммадан катта бўлса, солиқ солинадиган даромад юзага келади. Совға

берилиши олувчи учун солиқ юкини юзага келтирмаслиги учун амалиётда корхоналар пенсионерга ЖШОДС тўлаш учун етарли суммада озроқ қўшимча ҳақ ҳисоблаб ёзилади. Акс ҳолда совға олувчи ҳисоблаб ёзилган солиқ суммасини корхона кассасига ёки унинг ҳисоб-китоб рақамига киритиши керак бўлади.

Агар солиқ энг юқори ставкада ушланса, имтиёз қўлланмайди – совғанинг тўлиқ миқдордаги қийматига 22%лик ставкада солиқ солинади.

Агар жисмоний шахс моддий наф тарзидаги даромад суммасидан жисмоний шахслардан оли-

ЯИТ ВА МАЖБУРИЙ СУГУРТА БАДАЛЛАРИ. Корхона ходимларига ҳамда ишламайдиган пенсионерларга берилган совғалар қийматига ягона ижтимоий тўлов ва суғурта

ФОЙДА СОЛИҒИ. Совғалар сотиб олиш ва уларни бериш харажатлари фойда со-

Етказиб берувчининг ҳисобварақ-фактурасида харид қилинган совғаларга ажратилган ҚҚС ҳисобга киритилмайди (СК 219-моддасининг 6-банди), балки уларнинг харид қийматига киритилади.

Шуни ҳам таъкидлаш лозимки, СКнинг 199-моддасига кўра (биринчи қисмининг 1-банди), совғаларни текинга бериш ҚҚС соли-

БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ. Ходимлар учун харид қилинган совғалар 1090-«Бошқа материаллар» ҳисобварағига кирим қилинади. Уларнинг берилиши 9220-«Бошқа активларнинг чиқиб кетиши» ҳисобварағи орқали акс эт-

МИСОЛ. Умумбелгиланган солиқлар тўловчиси бўлган корхона Янги йилга ўз ходимлари учун 60 та совға тўпламини харид қилди. Бутун туркумининг қиймати 5 400 минг сўмни, шу жумладан ҚҚС 900 минг сўмни ташкил қилди. Битта тўплам 90 минг сўм туради (ҚҚСни ҳисобга олганда).

Совға тўпламлари ҳисобга ҚҚСни ҳисобга олган ҳолда харид қиймати (5 400 минг сўм) бўйича 1090-«Бошқа материаллар» ҳисобварағига қабул қилинади. Битта совғанинг қиймати (90 минг сўм) ҳар бир ходимнинг даромадига 6710-«Меҳнат ҳақи бўйича ходим билан ҳисоблашишлар» ҳисобварағи кредити бўйича киритилади. Совғаларга харажатларнинг умумий суммаси (5 400 минг сўм) 9430-«Бошқа операция харажатлар» ҳисобварағига ҳисобдан чиқарилади.

Бухгалтерия ҳисобида совғаларни харид қилиш ва бериш операциялари қуйидаги ёзувлар билан акс эттирилади:

N	Хўжалик операциясининг мазмуни	Сумма (минг сўм)	Ҳисобварақлар корреспонденцияси	
			дебет	кредит
1	Ходимлар учун совғалар харид қилинди	5 400	1090	6010
2	Совғалар қиймати ҳисобдан чиқарилди	5 400	9220	1090
3	Совғалар берилиши акс эттирилди	5 400	6710	9220
4	Совғаларга доир харажатлар ҳисобдан чиқарилди (ҳар бир ходимнинг моддий наф тарзидаги даромади – 90 000 сўм)	5 400	9430	6710

Совғалар бериш қайдномасини қуйидагича расмийлаштириш мумкин:

Табель рақами	Олувчининг Ф.И.Ш.*	Совғанинг қиймати	Ақиз солиғи	ҚҚС	ҚҚС ва ақиз солиғини ҳисобга олганда қиймат	Олинганлик тўғрисида имзо
1	Комилов К.Д.	90 000	Ақиз солиғисиз	Қўшилган қиймат солиғисиз	90 000	✓
...	...	...	...	...	...	...
12	Умарова Л.А.	90 000	Ақиз солиғисиз	Қўшилган қиймат солиғисиз	90 000	✓
...	...	...	...	...	...	...
Жами		5 400 000	Ақиз солиғисиз	Қўшилган қиймат солиғисиз	5 400 000	

* Корхона ходимлари ҳисобланмаган шахслардан корхона бухгалтериясига паспорт ва СТИР ксеронусхаларини тақдим этишни сўраш лозим.

АРЧА АТРОФИДАГИ ХУРСАНДЧИЛИКЛАР

Янги йил аъналарни сирасига корхона ходимларининг болалари, Меҳрибонлик уйлари тарбияланувчилари учун арча атрофида янги йил байрамларини ташкил этиш ҳам қиради. Уларни ўтказиш вариантлари бир неча бўлиши мумкин. Биринчидан, корхона байрам ўтказиши, шу жумладан хонани ижарага олиш ва безатиш, ўйин ва танловлар, болаларга совғалар бериш назарда тутилган кўнгилочар дастурни чет ташкилотга ишониб топшириши мумкин. Корхонанинг ўзи ҳам янги йил арча байрамни ўтказиши ва барча зарур харажатларни тўлаши мумкин.

Харажатларни, шу жумладан болалар совға тўпламларини харид қилишга доир харажатларни корхонанинг корпоратив карточкалари билан тўлаш

Болалар учун байрам уюштиришнинг солиқ оқибатлари қуйидагича бўлади.

ФОЙДА СОЛИҒИ. Янги йил арчаси харажатлари ишлаб чиқариш жараёни билан боғланмаган дам олишни ташкил этиш тадбир-

надиган даромад солиғини ушламаслик тўғрисида ёзма ариза ёзма, корхона солиқни ҳисоблаб ёзмайди ва ушламайди. Бу ҳолда корхона солиқ агенти сифатида тўлов манбаида солиқни ушламаганлик учун жавобгарликдан озод қилинади. ЖШОДСни олувчининг ўзи яшаш жойидаги ДСИга жами йиллик даромадни декларациялаши пайтида тўлайди.

Корхона асосий иш жойи ҳисобланмаган шахслар бўйича ДСИга ҳисоблаб ёзилган ва ҳақиқатда тўланган даромадлар суммалари ҳамда ЖШОДСнинг ушланган суммалари тўғрисида маълумотнома тақдим этилиши керак.

бадаллари солинмайди, чунки улар меҳнат ҳақи тарзидаги даромадлар ҳисобланмайди (СКнинг 306-моддаси).

лиғи ҳисоб-китобида, СК 147-моддасининг 9-бандига асосан, чегирилмайди.

надиган оборот ҳисобланади. Солиқ солинадиган база ушбу ҳолда реализация қилиш (чиқиб кетиш) қиймати билан баланс қиймати ўртасидаги ижобий фарқ сифатида белгиланади (СК 204-моддасининг 13-қисми). Совғалар бериш текинга – баланс қиймати бўйича амалга ошириладиганлиги боис, ҚҚС бўйича солиқ солинадиган база ва, тегишинча, ҚҚС суммаси нолга тенг бўлади.

тирилади. Совға олинганлигини олувчилар махсус қайдномада имзо қўйиб тасдиқлайдилар. Ҳисобварақ-фактуранинг ўрнини босадиган ҳужжат сифатида унга ҳисобварақ-фактура рекевизитлари киритилиши тавсия қилинади.

тирилади. Совға олинганлигини олувчилар махсус қайдномада имзо қўйиб тасдиқлайдилар. Ҳисобварақ-фактуранинг ўрнини босадиган ҳужжат сифатида унга ҳисобварақ-фактура рекевизитлари киритилиши тавсия қилинади.

тирилади. Совға олинганлигини олувчилар махсус қайдномада имзо қўйиб тасдиқлайдилар. Ҳисобварақ-фактуранинг ўрнини босадиган ҳужжат сифатида унга ҳисобварақ-фактура рекевизитлари киритилиши тавсия қилинади.

лари харажатларига қиради. Улар солиқ солинадиган фойдани аниқлаётганда чегирилмайди (СК 147-моддасининг 16-банди).

ҚОРБОБОНИНГ ХАРАЖАТЛАРИ ҚАНДАЙ ҲИСОБГА ОЛИНАДИ?

3-бетда **ҚҚС.** Чет ташкилотга байрамни тўла ўтказиш (совғалар ҳам унга қиради) хизматлари ҳақи тўланганда, ҳисобварақ-фактурада ажратилган ҚҚС ҳисобга киритилади (*СКнинг 218-моддаси*).

Агар янги йил арча байрамини чет ташкилот ўтказса, болаларга совғаларни корхонанинг ўзи

ЖШОДС. Корхонанинг ходимлар болалари учун янги йил арча байрамини ўтказиш харажатларини муайян жисмоний шахснинг даромади ҳисобланмаган байрам тантаналари-

БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ. Чет ташкилот томонидан тўланган янги йил арча байрамини ўтказиш харажатлари 9430-«Бошқа операци-

МИСОЛ. Корхона ўз ходимларининг болалари учун янги йил арча байрамини ташкил қилди. Уларга совғаларни корхонанинг ўзи харид қилди, байрамни ўтказиш эса чет ташкилот зиммасига юкланди.

Корхона харажатлари: совғаларни харид қилишга – 1 830 минг сўм, шу жумладан ҚҚС – 305 минг сўм; янги йил арча байрамини ташкил этиш бўйича хизматлар ҳақини тўлашга – 600 минг сўм (ҚҚС – 100 минг сўм)ни ташкил қилди.

Бухгалтерия ҳисобида янги йил арчасини ўтказиш харажатлари қуйидагича акс эттирилади:

N	Ҳужжалик операциясининг мазмуни	Сумма (минг сўм)	Ҳисобварақлар корреспонденцияси	
			дебет	кредит
1	Ходимларнинг болалари учун совға тўпламлари харид қилинди	1 830	1090	6010
2	Совғалар қиймати ҳисобдан чиқарилди	1 830	6010	5110
3	Янги йил арча байрамини ташкил этиш учун бўнак акс эттирилди (100%)	600	9430	1090
4	Бўнак ҳисобга киритилди	600	4310	5110
5	ҚҚС ҳисобга киритилди	100	6990	4310
6	Янги йил арча байрами харажатлари ҳисобдан чиқарилди	500	4410	6010
			6410	4410
			9430	6010

Ходимларни мукофотлаш тўғрисида БУЙРУК

Корхона ходимларини ижтимоий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш мақсадида ва Янги йилни нишонлаш муносабати билан

БУЙРАМАН:

1. Корхонанинг барча ходимларига, шунингдек ишламайдиган пенсионерларга Янги йилга 250 000 сўм миқдоридан бир марталик мукофот тўлансин.

2. Бухгалтерия зарур ҳисоб-китобларни амалга оширсин ва мукофот 27 декабрда тўланиши таъминласин.

3. Корхона ходимларининг болалари ва В.Хлебушкина номли меҳрибонлик уйи тарбияланувчилари учун Янги йил муносабати билан байрам тадбири ўтказилиши таъминлансин.

4. Янги йил байрамини ўтказишга 5 млн сўм ажратилсин.

5. Байрам тадбирининг дастури ва ажратилган суммалар доирасида харажатлар сметаси ишлаб чиқилсин.

6. Байрам тадбирини ташкил этиш ва сарфланган маблағлар тўғрисида ҳисобот тайёрлаш учун масъул этиб кадрлар бўлими бошлиғи Н.К.Юсупов тайинлансин.

7. Касаба уюшмаси қўмитасининг раиси М.А.Латипова билан биргаликда ходимлар, шу жумладан пенсияга чиққанлар ва совғаларнинг рўйхати тасдиқлаш учун тайёрлансин.

8. Корхона бухгалтерияси байрам тадбирини ўтказиш бўйича зарур ҳисоб-китоблар ҳамда бухгалтерия ва солиқ қонун ҳужжатларининг меъёрларига мувофиқ харажатларни ҳисобдан чиқаришни амалга оширсин (И.А.Ермакова).

КУН ТАРТИБИДА – КОРПОРАТИВ БАЗМ

Кўп корхоналар Янги йил арафасида (базилари эса йил кутиб олингандан кейин) ўз ходимлари учун корпоратив базмлар уюштирадilar. Бунда раҳбарлар байрам тадбирларини амалий тадбирлар билан қўшиб олиб боришга ҳаракат қиладилар: базмга ҳамкор ташкилотлар, VIP-мижозлар, ҳудудий бўлинмалар, шуъба компаниялар,

корхонанинг олий бошқарув органлари, ОАВ вакиллари таклиф қилинади, йил якунлари чиқарилади, истиқболлар тилга олинади. Ушбу шахсларнинг иштироки, шунингдек базмнинг тегишли дастури ва тўғри расмийлаштирилган бошланғич ҳужжатлар солиқ тўловчига корпоратив тадбирни ўтказиш харажатларини вакиллик харажатлари деб эътироф этиш учун асос беради.

Корпоратив тадбирлар бўйича солиқ оқибатлари қуйидагича бўлади.

ҲОИДА СОЛИҒИ. СК 145-моддасининг 11-бандида кўра ҚҚС ва акциз солигини киритган ҳолда маҳсулотни (ишларни, хизматларни) реализация қилиш тушуми ҳажмининг

ҚҚС. Агар корпоратив базм ташкилотчиси бўлган корхона ҚҚС тўловчиси бўлса, у томонидан

ЖШОДС. Корхонанинг корпоратив базмни ўтказиш харажатлари жисмоний шахслар – ходимларнинг даромадлари ҳисобланмайди (*СК*

ЯИТ ВА МАЖБУРИЙ СУГУРТА БАДАЛЛАРИ. Корхонанинг жисмоний шахслар даромад-

1%и доирасида вакиллик харажатлари фойда солигини ҳисоб-китоб қилишда чегирилади. Меъёрдан ортиқча харажатлар солиқ солинадиган фойда аниқланаётганида чегирилмайди (*СК 147-моддасининг 3-банди*).

ҳисобварақ-фактурада ажратилган ҚҚС суммаси ҳисобга қабул қилинади (*СКнинг 218-моддаси*).

171-моддаси иккинчи қисмининг 4-банди), яъни солиқ солиш объекти мавжуд эмас. Шу сабабли ЖШОДС бўйича солиқ оқибатлари юзага келмайди.

лари ҳисобланмаган харажатларига ЯИТ ва мажбурий сугурта бадаллари ҳисоблаб ёзилмайди.

БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ. Меъёрлар доирасидаги вакиллик харажатлари 9420-«Маъмурий харажатлар» ҳисобварағида акс эттирилади. Солиқ солинадиган фойдани аниқлаш чоғида чегирилмайдиган вакиллик харажатлари бўйича меъёрдан ортиқча харажатлар алоҳида 9431-«Чегирилмайдиган харажатлар» ҳисобварағида ҳисобга олиниши мумкин (агар бу солиқ тўловчининг ҳисоб сиеъатиди назарда тутилган бўлса).

Корпоратив тадбирга доир барча харажатлар бошланғич ҳужжатлар билан тасдиқланиши,

МИСОЛ. Корхона Янги йил муносабати билан ўз ходимлари ва ҳамкор ташкилотлар вакиллари учун корпоратив базм ташкил этди. Уни ташкил этиш харажатлари (ресторан мажмуи хизматларига ҳақ тўлаш) 1 200 минг сўмни (ҚҚСсиз) ташкил қилди. Корхона реализациясининг йиллик ҳажми 37 500 минг сўмга тенг.

Мазкур вазиятда вакиллик харажатларининг нормативи 375 минг сўмни (37 500 000 x 1%) ташкил қилди. Меъёрдан ортиқча харажатлари 825 минг сўм (1 200 – 375) солиқ солинадиган фойдани аниқлаш чоғида чегирилмайди.

Бухгалтерия ҳисобида базм ўтказиш харажатлари қуйидагича акс эттирилади:

N	Ҳужжалик операциясининг мазмуни	Сумма (минг сўм)	Ҳисобварақлар корреспонденцияси	
			дебет	кредит
1	Базмни ўтказиш бўйича ресторан хизматларига ҳақ тўлаш акс эттирилди	1 200	6990	5110
2	Вакиллик харажатлари ҳисобдан чиқарилди:			
	норматив доирасида	375	9420	6990
	нормативдан ортиқча	825	9431	6990

БИЗ БИЛАН ҲАМКОРЛИК – ЯНГИ ЙИЛДА МУВАФФАҚИЯТ ГАРОВИ

Доимий мижозларни рағбатлантириш ва янгиларини жалб этиш мақсадида корхоналар хилма-хил шаклларда турли янги йил реклама ва PR тадбирларини ўтказадилар: ОАВда табрикларни жойлаштирадilar, турли эсдалик совғалар, тақвимлар, рисоалар, корхона логотипи туширилган рўқчалар ва бошқаларни тарқатадилар, ўз товарлари намоишини ташкил қиладилар ва ҳоказо.

Реклама харажатлари ҳам, корхонанинг исталган бошқа харажатлари сингари, бошланғич ҳужжатлар билан, масалан, ОАВ ҳисобварақ-фактураси, реклама тадбирини ўтказиш учун масъул шахсларнинг ҳисоботи ва компаниянинг эсдалик совғаларини (рисоалар, тақвимлар, плакатлар, флаерлар, рўқчалар ва бошқалар) тарқатиш чоғида унинг харажатларини ҳисобдан чиқариш далолатномаси билан тасдиқланиши керак.

Далолатнома қуйидагича расмийлаштирилиши мумкин:

Тасдиқлайман

«Аудит» МЧЖ директори
Климов В.А.

Эсдалик совғалар, тақвимлар ва корхона логотипи туширилган рўқчаларни ҳисобдан чиқаришга
102-СОН ДАЛОЛАТНОМА

Тошкент ш. 2010 йил 30 декабрь

Биз, қуйида имзо чекувчилар:

Реализация бўлимининг бошлиғи Қосимов П.Р.

Жамоатчилик билан ишлаш бўлимининг менежери Аюпов С.М.
бухгалтер Ермакова И.Л.

янги йил реклама кампанияси давомида сарфланган эсдалик совғалари, тақвимлар ва корхонанинг логотипи туширилган рўқчаларни ҳисобдан чиқариш тўғрисида мазкур далолатномани туздик.

2010 йил 27 декабрдаги 78-сон режа-топшириққа мувофиқ эсдалик совғалар, тақвимлар ва корхонанинг логотипи туширилган рўқчалар Экспомаказда 2010 йилнинг 28–29 декабрида ўтказилган «Бухгалтерия ҳисоби ва аудит» кўргазмаси меҳмонларига топширилди.

Жами 470 000 сўмлик эсдалик совғалар, тақвимлар ва корхона логотипи туширилган рўқчалар сарфланган. Номенклатура бўйича харажат:

NN т/р	Бойликларнинг номи	Ўлчов бирлиги	Сони (дона)	Нархи (сўм) (ҚҚСсиз)	Сумма (сўм) (ҚҚСсиз)
1	2011 йил учун стол тақвими	дона	600	380	228 000
2	Логотип туширилган рўқча	дона	520	110	57 200
3	Эсдалик совғалар	дона	330	560	184 800
Жами:					470 000

Реализация бўлими бошлиғи Қосимов П.Р.

Жамоатчилик билан ишлаш бўлими менежери Аюпов С.М.

Бухгалтер Ермакова И.Л.

ҲОИДА СОЛИҒИ. Корхонанинг реклама тадбирларини ўтказиш харажатлари солиқ

Эсдалик совғалар, тақвимлар, рўқчалар ва ҳоказоларни етказиб берувчи, шунингдек реклама тадбирини ўтказиш хизматлари-

солинадиган фойдани аниқлаш чоғида чегирилади (*СК 145-моддасининг 10-банди*).

ни кўрсатадиган ташкилотларнинг ҳисобварақ-фактурасида ажратилган ҚҚС СКнинг 218-моддасига асосан ҳисобга қабул қилинади.

АЗИЗ ГАЗЕТХОНЛАР, ЯНГИ ҲИСОБОТ ЙИЛИДА ИШИНГИЗГА РИВОЖ ТИЛАЙМИЗ!

Янги 2011 йилни кутиб олиш бўйича харажатлар ҳисобини юритиш тўғрисида маслаҳатларни «Norma Ekspert» мутахассислари тайёрладilar.

ЎЗБЕКИСТОН ҚОНУНЧИЛИГИДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

• ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ҚАРОРИ

– «Ўзбекистон Республикасининг 2011 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида» (Кўчирма).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ
ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ 2011 ЙИЛГИ АСОСИЙ МАКРОИҚТИСОДИЙ КЎРСАТКИЧЛАРИ ВА ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ПАРАМЕТРЛАРИ ТЎҒРИСИДА*

(Кўчирма)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон қарорига
7-ИЛОВА

ЮРИДИК ШАХСЛАРДАН ОЛИНАДИГАН ФОЙДА СОЛИФИ СТАВКАЛАРИ

N	Тўловчилар	Солиқ ставкалари, солиқ солинадиган базага нисбатан %да
1.	Юридик шахслар (2-3-бандларда назарда тутилганларидан ташқари)	9
2.	Тижорат банклари	15
3.	Аукционлар ўтказишдан, гастроль-концерт фаолияти билан шуғулланишга лицензияси бўлган юридик ва жисмоний шахсларни (шу жумладан норезидентларни) жалб этиш йўли билан оммавий томоша тадбирларини ташкил этишдан даромад олувчи юридик шахслар	35
4.	Ўзи ишлаб чиқарган товарлар, ишлар, хизматлар экспортининг (ишларни бажариш, хизматларни кўрсатиш жойидан қатъи назар) эркин алмаштириладиган валютадаги улуши куйидаги миқдорларни ташкил этадиган экспортчи корхоналар учун (Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1997 йил 10 октябрдаги ПФ-1871-сон Фармони билан тасдиқланган рўйхатда келтирилган хом ашё маҳсулотлари бундан мустасно):	
	сотишнинг умумий ҳажмида 15 фоиздан 30 фоизгача	белгиланган ставка 30%га пасайтирилади
	сотишнинг умумий ҳажмида 30 фоиз ва ундан юқори	белгиланган ставка 50%га пасайтирилади
5.	1-бандда кўрсатилган хизматлар кўрсатиш соҳаси корхоналари учун, пластик карталар қўлланиб ҳақ тўланган ҳолда кўрсатилган хизматлар ҳажми бўйича	белгиланган ставка 10%га пасайтирилади

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон қарорига
8-ИЛОВА

ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАРДАН ОЛИНАДИГАН ДАРОМАД СОЛИФИ СТАВКАЛАРИ

Солиқ солинадиган даромад	Солиқ ставкаси
энг кам иш ҳақининг беш бараваригача миқдорда	даромад суммасининг 10 фоизи
энг кам иш ҳақининг беш бараваридан (+1 сўм) ўн бараваригача миқдорда	беш баравар миқдордан солиқ + энг кам иш ҳақи миқдорининг беш бараваридан ошадиган сумманинг 16 фоизи
энг кам иш ҳақининг ўн бараваридан (+1 сўм) ва ундан юқори миқдорда	ўн баравар миқдордан солиқ + энг кам иш ҳақи миқдорининг ўн бараваридан ошадиган сумманинг 22 фоизи

Изоҳлар.

1. Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи суммасини ҳисоблаб чиқариш мақсадида энг кам иш ҳақининг миқдори йил бошидан ортиб борувчи яқун билан ҳисобга олинади (йил бошидан тегишли даврнинг ҳар бир ойи учун энг кам иш ҳақининг суммаси).

2. Белгиланган ставкалардан келиб чиқиб ҳисобланган, бюджетга тўланадиган жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи суммаси фуқароларнинг шахсий жамғариб бориладиган пенсия ҳисобварақларига ўтказиладиган, жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи солинадиган даромадларидан 1% миқдорида ҳисоблаб чиқариладиган ҳар ойлик мажбурий бадаллар суммасига камайтирилади.

*Иловалар таҳририят томонидан ўзбек тилига ўгирилган. Маълумотнома тусига эга.

**МИКРОФИРМАЛАР ВА КИЧИК КОРХОНАЛАР УЧУН
(САВДО ВА УМУМИЙ ОВҚАТЛАНИШ КОРХОНАЛАРИДАН
ТАШҚАРИ) ЯГОНА СОЛИҚ ТЎЛОВИ
СТАВКАЛАРИ**

N	Тўловчилар	Солиқ ставкалари, солиқ солинадиган базага нисбатан %да
1.	Иқтисодиётнинг барча тармоқлари корхоналари, 2-7-бандларда кўрсатиб ўтилганларидан ташқари	6*
2.	Компьютер дастурий маҳсулотларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш товарлар (ишлар, хизматлар) реализацияси умумий ҳажмининг камида 80 фоизини ташкил этадиган корхоналар	5
3.	Божхона расмийлаштируви бўйича хизматларни кўрсатадиган юридик шахслар (божхона брокерлари)	6
4.	Гастроль-концерт фаолияти билан шуғулланиш учун лицензияга эга бўлган юридик ва жисмоний шахсларни (шу жумладан норезидентларни) жалб этиш йўли билан оммавий томоша тадбирларини ташкил этишдан даромад оладиган корхоналар	30
5.	Тайёрлов ташкилотлари, брокерлик идоралари (6-бандда кўрсатилганларидан ташқари), шунингдек воситачилик, топшириқ ва бошқа шартномалар бўйича воситачилик хизматлари кўрсатадиган корхоналар	33**
6.	Қимматли қоғозлар бозорида брокерлик фаолиятини амалга оширадиган корхоналар	13**
7.	Озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат маҳсулотларини реализация қилиш учун турғун савдо шохобчаларини ижарага беришга ихтисослашган корхоналар (ижарага беришдан олинган даромадлар 60%дан кўпни ташкил этади)	30
8.	Ўзи ишлаб чиқарган товарлар, ишлар, хизматлар экспортининг (ишларни бажариш, хизматларни кўрсатиш жойидан қатъи назар) эркин алмаштириладиган валютадаги улуши қуйидаги миқдорларни ташкил этадиган корхоналар учун (Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1997 йил 10 октябрдаги ПФ-1871-сон Фармони билан тасдиқланган рўйхатда келтирилган хом ашё товарлари бундан мустасно):	
	сотишнинг умумий ҳажмида 15 фоиздан 30 фоизгача	белгиланган ставка 30%га пасайтирилади
	сотишнинг умумий ҳажмида 30 фоиз ва ундан кўп	белгиланган ставка 50%га пасайтирилади
9.	Хизматлар кўрсатиш соҳаси корхоналари учун пластик карталар қўлланиб ҳақ тўланган ҳолда кўрсатилган хизматлар ҳажми бўйича	белгиланган ставка 10%га пасайтирилади

*) Мол-мулкни молиявий ижара (лизинг)га берадиган корхоналар учун – молиявий ижара (лизинг) бўйича фоизли даромад суммаси.

***) Ҳақ суммасига (ялпи даромадга) нисбатан фоизларда.

**САВДО ВА УМУМИЙ ОВҚАТЛАНИШ КОРХОНАЛАРИ,
ШУ ЖУМЛАДАН МИКРОФИРМАЛАР ВА КИЧИК КОРХОНАЛАР УЧУН
ЯГОНА СОЛИҚ ТЎЛОВИНИНГ
СТАВКАЛАРИ**

N	Тўловчилар	Солиқ ставкалари, солиқ солинадиган базага нисбатан %да
1.	Умумий овқатланиш корхоналари	10
	улардан: умумий таълим мактаблари, мактаб-интернатлар, ўрта махсус, касб-хунар ва олий ўқув юртларига хизмат кўрсатувчи ихтисослашган умумий овқатланиш корхоналари	8
2.	Чакана савдо корхоналари (4-бандда кўрсатилганларидан ташқари), қуйидаги жойларда жойлашган:	
	аҳолиси сони 100 минг ва ундан кўп кишидан иборат шаҳарларда	4
	бошқа аҳоли пунктларида	2
	бориш қийин бўлган ва тоғли туманларда	1
3.	Улгуржи савдо корхоналари (4-бандда кўрсатилганларидан ташқари)	5
4.	Улгуржи ва чакана дорихона ташкилотлари, қуйидаги жойларда жойлашган:	
	аҳолиси сони 100 минг ва ундан кўп кишидан иборат шаҳарларда	3
	бошқа аҳоли пунктларида	2
	бориш қийин бўлган ва тоғли туманларда	1
5.	1, 2 ва 4-бандларда кўрсатилган корхоналар учун (улгуржи дорихона ташкилотларидан ташқари), пластик карталар қўлланиб ҳақ тўланган ҳолда сотилган товарлар (кўрсатилган хизматлар) ҳажми бўйича	белгиланган ставка 10%га пасайтирилади

Изоҳ.

Агар чакана савдо корхоналари мустақил юридик шахс ҳисобланмайдиган ва турли аҳоли пунктларида жойлашган, улар бўйича ягона солиқ тўловининг турли ставкалари белгиланган бир нечта савдо шохобчаларига эга бўлса, улар ҳар бир савдо

шоҳобчаси бўйича товар айланмасининг алоҳида-алоҳида ҳисобини юритишлари ҳамда мазкур аҳоли пунктлари учун белгиланган ставкалар бўйича ягона солиқ тўловини тўлашлари лозим.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон қарорига
9-3-ИЛОВА

**АЙРИМ ТОИФАДАГИ КОРХОНАЛАР УЧУН ЯГОНА СОЛИҚ ТЎЛОВИ
СТАВКАСИ**

Тўловчилар	Солиқ ставкалари, солиқ солинадиган базага нисбатан %да
Лотереялар ташкил этиш бўйича фаолиятни амалга оширувчи корхоналар (мазкур фаолият тури доирасида)	33

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон қарорига
10-ИЛОВА

**ЮРИДИК ВА ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАРДАН ТАДБИРКОРЛИК
ФАОЛИЯТИ АЙРИМ ТУРЛАРИ БЎЙИЧА ОЛИНАДИГАН
ҚАТЪИЙ БЕЛГИЛАНГАН СОЛИҚ
СТАВКАЛАРИ**

N	Фаолият тури	Тўловчилар	Мазкур фаолият турини характерловчи физик кўрсаткичлар	Физик кўрсаткич бирлигига ҳар ойда қатъий белгиланган солиқ ставкаси (энг кам иш ҳақига бирлик учун қаррали миқдорларда)		
				Тошкент ш.	Нукус ш. ва вилоят бўйсунувидаги шаҳарлар	бошқа аҳоли пунктлари
1.	Автотранспорт воситаларини вақтинча сақлаш	юридик шахслар	эгаллаган майдон (1 кв. метр)	0,1	0,09	0,06
2.	Болалар ўйин автоматлари	юридик ва жисмоний шахслар	жиҳозланган ўринлар сони (бирликда)	3,0	2,0	1,0

Изоҳ.

Тақдим этилган қатъий белгиланган солиқ ҳисоб-китобида ҳисобга олинмаган физик кўрсаткичлар аниқланган тақдирда бундай ҳолатларга солиқларни тўлашдан бўйин товлаш сифатида қаралади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон қарорига
11-ИЛОВА

**ЮРИДИК ШАХСНИ ТАШКИЛ ЭТМАСДАН ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛИЯТИ БИЛАН
ШУҒУЛЛАНАДИГАН ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАРДАН (ЯККА ТАРТИБДАГИ ТАДБИРКОРЛАР)ДАН
ОЛИНАДИГАН ҚАТЪИЙ БЕЛГИЛАНГАН СОЛИҚ
СТАВКАЛАРИ**

N	Фаолият тури	Қатъий белгиланган солиқнинг бир ойдаги ставкаси (энг кам иш ҳақига қаррали миқдорларда)		
		Тошкент шаҳри	Нукус ш. ва вилоят бўйсунувидаги шаҳарлар	бошқа аҳоли пунктлари
1.	Чакана савдо:			
	озиқ-овқат товарлари билан	9,0	6,0	3,0
	деҳқон бозорларида қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари билан*	5,0	4,0	2,0
	ноозиқ-овқат товарлари билан	10,0	6,5	3,0
	озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат товарлари билан (турғун шоҳобчалардаги аралаш савдо)	10,0	6,5	3,0
2.	Маиший хизматлар, 3-бандда кўрсатилганларидан ташқари	5,5	2,0	1,0
3.	Сартарошлик хизматлари, маникюр, педикюр, косметолог хизматлари ва бошқа шунга ўхшаш хизматлар	6,5	3,0	2,0
4.	Ўз маҳсулотини ишлаб чиқариш ва сотиш, шу жумладан миллий ширинликлар ва нон-булка маҳсулотларини тайёрлаш ва сотиш, шунингдек уй шароитларида ёки жойлардаги давлат ҳокимияти органларининг қарори билан махсус ажратилган жойларда ўтириш жойлари ташкил қилмасдан доналаб сотиладиган овқатларнинг айрим турларини тайёрлаш ва сотиш	3,5	2,5	1,5

N	Фаолият тури	Қатъий белгиланган солиқнинг бир ойдаги ставкаси (энг кам иш ҳақиға қаррали миқдорларда)		
		Тошкент шаҳри	Нукус ш. ва вилоят бўйсунувидаги шаҳарлар	бошқа аҳоли пунктлари
5.	Бошқа фаолият турлари, мол-мулкни ижараға беришдан ташқари	5,0	3,0	2,0
6.	Автомобиль транспортда юк ташишға оид хизматлар:			
	3 тоннагача юк кўтариш қувватига эға юк автомобиллари учун	5,5	4,0	3,0
	8 тоннагача юк кўтариш қувватига эға юк автомобиллари учун	9,0	7,5	5,0
	8 тоннадан ортиқ юк кўтариш қувватига эға юк автомобиллари учун	13,0	9,0	8,0

*Уй хўжалиги, шу жумладан, деҳқон хўжалигида парваришланган тирик ҳайвонларни (чорва моллари, паррандалар, мўйна-ли ва бошқа ҳайвонлар, балиқлар ва бошқалар) ҳамда уларни сўйиб, хом ёки қайта ишланган кўринишдаги маҳсулотларни, саноатда қайта ишлашдан ташқари, чорвачилик, асаларичилик ва деҳқончилик маҳсулотларини табиий ва қайта ишланган кўринишда (манзарали боғдорчилик (гулчилик) маҳсулотларидан ташқари) сотиш бундан мустасно.

Солиқ солишдан озод этиш солиқ тўловчи томонидан давлат ҳокимиятининг жойлардаги тегишли органи, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи, боғдорчилик, узумчилик ёки полизчилик ширкати бошқаруви томонидан берилган, сотилган маҳсулот солиқ тўловчи томонидан унга ёхуд унинг оила аъзоларига ажратилган ер участкасида етиштирилганлигини тасдиқловчи белгиланган шаклдаги ҳужжатни тақдим этиш шарти билан амалға оширилади.

Изоҳлар.

1. Жисмоний шахс:

- а) бир нечта фаолият тури билан шуғулланса, ҳар бир фаолият тури учун алоҳида-алоҳида солиқ тўлайди;
- б) тадбиркорлик фаолиятини ижараға олинган ускуналар ва бинода амалға оширса, яшаш жойидаги давлат солиқ хизмати органиға ижараға берувчи тўғрисида маълумотнома (ахборот) тақдим этиши керак;
- в) давлат рўйхатидан ўтказилмаган жойда тадбиркорлик фаолиятини амалға оширса, солиқни рўйхатдан ўтказилган жойда ва фаолиятни ҳақиқатда амалға ошираётган жойда белгиланган ставкалар орасида энг юқори ставка бўйича рўйхатдан ўтказилган жой бўйича тўлайди.

2. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкни ижараға беришдан олган даромадларига Ўзбекистон Республикаси Президентининг мазкур қарорига 8-иловада белгиланган ставкалар бўйича жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи солинади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон қарорига
13-ИЛОВА

**СУВ РЕСУРСЛАРИДАН ФОЙДАЛАНГАНЛИК УЧУН СОЛИҚ
СТАВКАЛАРИ**

N	Тўловчилар	1 куб метр учун ставка (сўм)	
		ер усти сув ресурслари манбалари	ер ости сув ресурслари манбалари
1.	Иқтисодиётнинг барча тармоқларидаги корхоналар (2-4-бандларда кўрсатилганларидан ташқари)	29,8	37,9
2.	Электростанциялар	8,6	12,8
3.	Коммунал хизмат кўрсатиш корхоналари	16,4	21,2
4.	Ягона ер солиғини тўлашға ўтмаган қишлоқ хўжалиги корхоналари, деҳқон хўжаликлари (юридик ва жисмоний шахслар) ҳамда тадбиркорлик фаолиятини амалға ошириш жараёнида сув ресурсларидан фойдаланадиган жисмоний шахслар	1,6	1,8

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон қарорига
14-ИЛОВА

**ЕР ҚАЪРИДАН ФОЙДАЛАНГАНЛИК УЧУН СОЛИҚ
СТАВКАЛАРИ**

Солиқ солинадиган объект номи	Солиқ ставкаси, солиқ солинадиган базаға нисбатан %да
1. Асосий ва қўшимча фойдали қазилмалар қавлаб олинниши учун	
Энергия манбалари:	
Табиий газ	30,0
Утилизация қилинган табиий газ	9,0*
Ер остидан қавлаб олинган газ	2,6
Ностабил газ конденсати	20,0
Нефть	20,0

Солиқ солинадиган объект номи	Солиқ ставкаси, солиқ солинадиган базага нисбатан %да
Кўмир	4,0
Рангли ва ноёб металллар:	
Тозаланган мис	8,1
Молибденли саноат маҳсулоти	4,0
Концентратланган қўрғошин	4,0
Металл рух	4,0
Вольфрам концентрати	10,4
Уран	10,0**
Асл металллар:	
Олтин	5,0
Кумуш	8,0
Қимматбаҳо, ярим қимматбаҳо ва зеб-зийнат учун тошлар хом ашёси	24,0
Қора металллар:	
Темир	4,0
Кон-кимё хом ашёси:	
Тош туз (овқатга ишлатиладиган)	3,5
Калий тузи	3,5
Натрий сульфат	3,5
Фосфоритлар (графитларга)	5,0
Карбонат хом ашёси (оҳактошлар, доломитлар)	3,5
Глауконит	3,5
Минерал пигментлар	4,8
Кон-руда хом ашёси:	
Плавик шпатли концентрат	21,2
Табиий графит	8,0
Иккиламчи бойитилмаган кулранг каолин	7,9
Кварц-дала шпати хом ашёси	6,5
Шиша хом ашёси	3,0
Бентонитли лой	4,8
Тальк ва тальк тоши	4,0
Талькомагнезит	4,0
Минерал бўёқлар	5,7
Воллостанит	4,0
Асбест	4,0
Минерал тола ишлаб чиқариш учун базальт	4,0
Барит концентрати	4,0
Металлургия учун норуда хом ашё:	
Ўтга чидамли, қийин эрувчан, қолиплаш гилмояс	4,0
Оҳактошлар, доломитлар	4,0
Кварц ва кварцитлар	6,5
Қолиплаш кумлари	4,0
Вермикулит	4,0
Норуда қурилиш материаллари:	
Цемент хом ашёси	3,5
Табиий безактошдан блоклар	3,5
Мармар ушоғи	3,8
Гипс тоши, ганч	5,3
Керамзит хом ашёси	3,5
Ғишт-черепица хом ашёси (қумоқсимон, лёссимон жинслар, зичловчи сифатида лёсслар, кумлар ва бошқалар)	3,5
Гипс ва ангидрит	4,0
Арраланадиган, ҳарсангтош ва шағал учун тошлар	3,8
Қурилиш кумлари	4,0
Тош-шағал аралашмаси, шағал аралашмаси, майда тошлар, шағал	4,0
Қумтошлар	3,5
Чиганоқ оҳактош	3,5
Сланецлар	3,5
Бошқа кенг тарқалган фойдали қазилмалар (мергеллар, аргелитлар, амвритлар ва бошқалар)	3,5
2. Техноген минерал ҳосилалардан ажратиб олинган фойдали қазилмалар	Асосий фойдали қазилма бойлигини кавлаб олганлик учун ставканинг 30%и

*) Белгиланган ставка бўйича ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқ Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси белгилаган тартибда утилизация қилинган машъал газини реализация қиладиган корхона томонидан тўланади.

**) «Навоий КМК» ДК урани кавлаб олганлик бўйича ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқни Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги белгилаган тартибда тўлайди.

**ИМЗОЛАНДИГАН
БОНУС СТАВКАЛАРИ**

<i>N</i>	<i>Фойдали қазилмаларни разведка қилиш ва қидириш ҳуқуқи</i>	<i>Бонуснинг энг кам ставкаси (энг кам иш ҳақиға нисбатан қаррали миқдорларда)</i>
1.	Углеводородлар қонларини қидириш ва разведка қилиш ҳуқуқи	10 000
2.	Олтин қидириш ва разведка қилиш ҳуқуқи	10 000
3.	Қимматбаҳо (олтиндан ташқари), ноёб ва асл металл қонларини қидириш ва разведка қилиш ҳуқуқи	1 000
4.	Рудали фойдали қазилмалар қонларини, 2 ва 3-бандларда кўрсатилганлардан ташқари, қидириш ва разведка қилиш ҳуқуқи	500
5.	Норуда фойдали қазилмалар қонларини қидириш ва разведка қилиш ҳуқуқи	100

**ТИЖОРАТ ТОПИЛМАСИ БОНУСИ
СТАВКАСИ**

<i>Фойдали қазилмаларни қазиб олиш ҳуқуқи</i>	<i>Ставкаси, солиқ солинадиган базаға нисбатан %да</i>
Углеводородлар, қимматбаҳо ва ноёб металл, рудали ва норуда фойдали қазилмаларни қазиб олиш ҳуқуқи	0,1

Изоҳ.

Тижорат топилмаси бонусининг суммаси ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқнинг йиллик суммасидан ошган тақдирда, Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан тижорат топилмаси бонусини 3 йилгача муддатда бўлиб-бўлиб тўлаш кўринишидаги имконият берилиши мумкин.

**АЙРИМ ТУРДАГИ МАҲСУЛОТЛАР БЎЙИЧА КЎШИМЧА ФОЙДА СОЛИФИ
СТАВКАСИ**

<i>Маҳсулот номи</i>	<i>Солиқ солинадиган базанинг миқдори (ҚҚС ва акциз солигисиз)</i>	<i>Солиқ ставкаси</i>
Катодли мис*	сўмдаги эквивалентда «кесиш нархи»гача 1 тонна учун 4 000 АҚШ долларидан юқори	50 фоиз
Табиий газ*	сўмдаги эквивалентда «кесиш нархи»гача 1 000 куб м. учун 130 АҚШ долларидан юқори	
Полиэтилен гранулалар*	1 тонна учун 1 340 000 сўмдан юқори	
Цемент**	1 тонна учун 90 000 сўмдан юқори	
Клинкер	1 тонна учун 80 000 сўмдан юқори	

*) Кўшимча фойда солиғини тўловчилар солиқ тўлангандан сўнг кўшимча фойданинг улар ихтиёрида қоладиган қисмини тўлиқ ҳажмда махсус очиладиган инвестиция ҳисобварақларига ўтказадилар. Кўрсатилган инвестиция ҳисобварақларидан маблағлар фақат Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги ва Молия вазирлиги билан келишилган ҳолда белгиланган тартибда сотиш учун маъқулланган инвестиция лойиҳаларини молиялаш, инвестиция лойиҳаларини амалга оширишга жалб этилган кредитларга хизмат кўрсатиш, шунингдек асосий ишлаб чиқаришни модернизациялаш ва техник қайта жиҳозлашга сарфланади.

***) Муқобил ёқилғи - кўмир асосида ишлаб чиқарилган оқ цемент ва цементдан ташқари.

Изоҳлар.

1. Кўшимча фойда солиғини ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ кўмитаси билан келишилган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан белгиланади.

2. Табиий газ бўйича кўшимча фойда солиғини тўловчилар бўлиб табиий газни экспортга реализация қиладиган, қонун ҳужжатларига мувофиқ солиқ солиш объекти юзага келадиган юридик шахслар (маҳсулот тақсими тўғрисидаги битим доирасида фаолиятни амалга оширадиган операторлар ва инвесторлар бундан мустасно) ҳисобланади.

**ЮРИДИК ШАХСЛАРНИНГ МОЛ-МУЛКИГА СОЛИНАДИГАН СОЛИҚ
СТАВКАСИ**

N	Тўловчилар	Солиқ ставкаси, солиқ солинадиган базага нисбатан %да
1.	Юридик шахслар	3,5
2.	Ўзи ишлаб чиқарган товарлар (ишлар, хизматлар) экспортининг эркин алмаштириладиган валютадаги улуши қуйидаги миқдорларни ташкил этадиган экспортчи корхоналар учун, бундан рўйхати Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1997 йил 10 октябрдаги ПФ-1871-сон Фармони билан тасдиқланган хом ашё товарлари мустасно:*	
	сотишнинг умумий ҳажмида 15 фоиздан 30 фоизгача	белгиланган ставка 30%га пасайтирилади
	сотишнинг умумий ҳажмида 30 фоиз ва ундан юқори	белгиланган ставка 50%га пасайтирилади

*) Белгиланган (меъёрий) муддатларда ишга туширилмаган, тугалланмаган қурилиш ва ускуналар қийматиغا пасайтирилган ставкалар қўлланилмайди.

Изоҳ.

Меъёрий муддатларда ўрнатилмаган ускуналар учун мол-мулк солиғи икки баравар ставка миқдорида тўланади.

**ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАР МОЛ-МУЛКИГА СОЛИНАДИГАН СОЛИҚ
СТАВКАСИ**

N	Солиқ солинадиган объектларнинг номи	Мол-мулкнинг инвентаризация қийматиغا нисбатан солиқ ставкаси (%да)
1.	Турар жойлар, квартиралар (шаҳарларда жойлашган, умумий майдони 200 кв. м дан ошиқ бўлганлари бундан мустасно), дала ҳовли қурилмалари, гаражлар ва бошқа иморатлар, хоналар ва иншоотлар	0,75
2.	Шаҳарларда жойлашган умумий майдони қуйидагича бўлган турар жой ва квартиралар:	
3.	200 кв. м дан ошиқ ва 500 кв. м гача бўлган	0,9
4.	500 кв. м дан ошиқ бўлган	1,13

Изоҳлар.

1. Жисмоний шахслар мол-мулкни баҳолаш бўйича органлар белгилаган инвентаризация қиймати бўлмаса, солиқ ундириш учун Тошкент шаҳри ва вилоят марказларида 18 480,0 минг сўм, бошқа шаҳарлар ва қишлоқ жойларда - 8 030,0 минг сўм миқдорида мол-мулкнинг шартли қиймати қабул қилинади.

2. Солиқ солинадиган мол-мулкка эгалик қиладиган пенсионерлар учун мол-мулк солиғи бўйича солиқ солинмайдиган умумий майдон 60 кв. м ҳажмида белгиланади.

3. Жисмоний шахслар томонидан турар жой фонди объектлари нотурар жой фонд тоифасига ўтказилганда ёки улар томонидан нотурар жой фонди объектлари (бинолар, бинодаги хоналар) мулк сифатида харид қилинганда жисмоний шахслар мол-мулкига солинадиган солиқ юридик шахслар учун белгиланган ставка бўйича тўланади.

**ЮРИДИК ВА ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАРДАН ОЛИНАДИГАН ЕР СОЛИҒИ
СТАВКАЛАРИ**

1-жадвал

1.1. Суғориладиган жамоат қишлоқ хўжалиги ерлари учун ундириладиган ер солиғининг базавий ставкалари

Туман, шаҳар	1-синфга мансуб 1 га ер учун солиқнинг базавий ставкалари	Туман, шаҳар	1-синфга мансуб 1 га ер учун солиқнинг базавий ставкалари
Қорақалпоғистон Республикаси			
Амударё	5 780,2	Тахтакўпир	4 975,0
Беруний	5 677,7	Тўрткўл	5 780,2
Қораўзак	4 718,9	Хўжайли	4 886,4
Кегайли	4 886,4	Чимбой	4 631,4
Кўнғирот	4 530,6	Шуманай	5 074,7
Қанликўл	4 631,4	Элликқалъа	5 525,5
Мўйноқ	4 530,6	Нукус ш.	5 167,1
Нукус	4 886,4		

Туман, шаҳар	1-синфга мансуб 1 га ер учун солиқнинг базавий ставкалари
--------------	---

Андижон вилояти

Олтинкўл	8 083,3
Андижон	7 080,5
Асака	8 083,3
Балиқчи	7 550,6
Бўз	5 447,4
Булоқбоши	8 252,3
Жалолқудук	7 854,4

Бухоро вилояти

Олот	6 733,6
Бухоро	6 733,6
Вобкент	5 602,1
Ғиждувон	6 733,6
Жондор	6 468,1
Когон	6 733,6

Жиззах вилояти

Арнасой	5 559,8
Бахмал	5 611,1
Ғаллаорол	6 671,3
Жиззах	6 172,1
Дўстлик	6 061,0
Зомин	5 001,0
Зарбдор	5 001,0

Қашқадарё вилояти

Миришкор	3 969,2
Ғузор	5 525,5
Дехқонобод	4 072,4
Қамаши	7 015,0
Қарши	5 193,4
Косон	4 121,5
Касби	5 356,2

Навоий вилояти

Конимех	5 091,5
Қизилтепа	5 703,7
Навбаҳор	6 504,7
Кармана	6 504,7

Наманган вилояти

Мингбулоқ	5 362,4
Косонсой	9 035,4
Наманган	9 325,1
Норин	8 588,3
Поп	7 340,0
Тўрақўрғон	7 848,7

Самарқанд вилояти

Оқдарё	8 126,2
Булунғур	8 050,1
Жомбой	7 820,2
Иштихон	7 677,5
Каттақўрғон	7 219,0
Қўшрабат	7 447,6
Нарпай	6 775,0

Сурхондарё вилояти

Олтинсой	9 564,6
Ангор	9 564,6
Бойсун	5 346,8
Бандихон	8 620,2
Денов	8 442,2
Жарқўрғон	7 677,5
Қумқўрғон	9 487,6

Сирдарё вилояти

Оқолтин	5 203,3
Боёвут	5 483,9
Гулистон	4 837,4
Мирзаобод	3 943,8
Сайхунобод	5 525,5

Туман, шаҳар	1-синфга мансуб 1 га ер учун солиқнинг базавий ставкалари
--------------	---

Андижон вилояти

Избоскан	8 482,9
Улуғнор	5 525,5
Қўрғонтепа	8 330,0
Марҳамат	8 178,6
Пахтаобод	7 779,8
Хўжаобод	8 407,7
Шаҳрихон	7 932,4

Бухоро вилояти

Қоракўл	6 799,9
Қоровулбозор	6 799,9
Пешку	6 877,0
Ромитан	6 937,0
Шофиркон	6 276,2
Бухоро ш.	6 799,9

Жиззах вилояти

Зафаробод	5 278,6
Мирзачўл	5 780,2
Пахтакор	5 840,3
Фориш	6 061,0
Янгиобод	3 342,1
Жиззах ш.	6 172,1

Қашқадарё вилояти

Китоб	6 646,4
Муборак	3 433,3
Нишон	4 284,7
Чироқчи	6 697,3
Шаҳрисабз	10 609,6
Яккабоғ	7 233,2

Навоий вилояти

Нурота	4 276,3
Томди	4 335,8
Учқудук	4 335,8
Хатирчи	6 198,0

Наманган вилояти

Уйчи	8 662,8
Учқўрғон	8 588,3
Чортоқ	7 340,0
Чуст	7 187,2
Янгиқўрғон	7 340,0

Самарқанд вилояти

Нуробод	6 708,6
Пайариқ	8 050,1
Пастдарғом	7 600,2
Пахтачи	6 708,6
Самарқанд	7 820,2
Тойлоқ	7 820,2
Ургут	14 894,5

Сурхондарё вилояти

Қизирик	10 345,1
Музробод	7 336,2
Сариосиё	8 101,3
Термиз	8 800,0
Узун	8 101,3
Шеробод	8 279,0
Шўрчи	10 600,3

Сирдарё вилояти

Сирдарё	5 611,1
Сардоба	4 555,8
Ховос	3 342,1
Гулистон ш.	4 837,4
Янгиер ш.	4 642,3

Туман, шаҳар	1-синфга мансуб 1 га ер учун солиқнинг базавий ставкалари
--------------	---

Туман, шаҳар	1-синфга мансуб 1 га ер учун солиқнинг базавий ставкалари
--------------	---

Тошкент вилояти

Оққўрғон	8 054,4
Оҳангарон	7 407,1
Бекобод	7 329,7
Бўстонлик	7 657,7
Бўка	8 054,4
Зангиота	8 767,8
Қибрай	8 697,1
Куйичирчиқ	8 289,5

Паркент	6 688,2
Пискент	7 977,5
Ўртачирчиқ	8 212,1
Чиноз	8 375,9
Юқоричирчиқ	8 289,5
Янгийўл	8 447,8
Бекобод ш.	8 054,4

Фарғона вилояти

Олтиариқ	6 442,2
Охунбобоев	6 161,5
Бағдод	6 375,7
Бешариқ	7 063,7
Бувайда	6 722,6
Данғара	6 937,0
Қува	8 186,8
Риштон	7 003,7
Сўх	6 657,5

Тошлоқ	7 846,7
Ўзбекистон	7 345,1
Учкўприк	7 140,7
Фарғона	7 564,9
Фурқат	7 003,7
Ёзёвон	7 003,7
Қувасой ш.	7 422,0
Фарғона ш.	7 846,7

Хоразм вилояти

Боғот	6 121,0
Гурлан	6 426,5
Кўшкўпир	5 754,6
Урганч	6 305,0
Ҳазорасп	5 510,5
Хонқа	6 539,2

Хива	6 539,2
Шовот	6 486,7
Янгиариқ	6 121,0
Янгибозор	6 121,0
Питнак ш.	5 203,3
Урганч ш.	6 305,0

1.2. Суғориладиган жамоат қишлоқ хўжалиги ерлари учун ундириладиган ер солиғининг базавий ставкаларига тузатувчи коэффициентлар

Ерларнинг тоифалари	Балл-бонитет	Коэффициентлар (базавий ставка)
I	0-10	
II	11-20	1,50
III	21-30	2,25
IV	31-40	3,29
V	41-50	4,67
VI	51-60	6,78
VII	61-70	9,00
VIII	71-80	11,68
IX	81-90	14,36
X	91-100	17,50
	Баҳоланмаган ерлар	4,67

Изоҳ.

Суғориладиган қишлоқ хўжалиги ерлари учун ундириладиган ер солиғи ставкаси суғориладиган қишлоқ хўжалиги ерлари учун ер солиғининг базавий ставкаси ва ер участкасининг сифат характеристикаси (балл-бонитети)ни ҳисобга оладиган тузатиш коэффициентида келиб чиқиб аниқланади.

2-жадвал

Лалми экинзорлар, бўз ерлар ва кўп йиллик кўчатлар учун ундириладиган ер солиғи СТАВКАЛАРИ

Вилоят	1 га учун ер солиғининг зоналар бўйича ставкалари, сўм		
	текислик (ёгингарчиликлар бўлмайдиган) зонаси	адир (ёгингарчиликлар билан кам таъминланган) зонаси	тоғ олди ва тоғлик (ёгингарчиликлар билан таъминланган) зона
Андижон	920,3	969,5	1 471,0
Жиззах	868,1	913,9	1 479,1
Навой	868,1	913,9	1 479,1
Наманган	960,5	1 097,3	1 367,3
Қашқадарё	960,5	1 097,3	1 367,3
Самарқанд	868,1	1 233,5	1 556,6
Сурхондарё	772,2	1 097,3	1 367,3
Сирдарё	868,1	1 149,2	1 471,0
Тошкент	920,3	1 521,8	1 825,8

**Сугорилмайдиган пичанзорлар ва яйловлар учун ундириладиган ер солиғи
СТАВКАЛАРИ**

Республика, вилоят	Баландлик минтақалари бўйича 1 га учун ер солиғи ставкалари, сўмда		
	Чўл	Адир	Тоғ
Қорақалпоғистон Республикаси	143,5	262,8	372,6
Андижон	195,7	272,5	372,6
Бухоро	195,7	272,5	372,6
Жиззах	178,1	229,0	321,6
Қашқадарё	229,0	229,0	357,8
Навобий	195,7	229,0	321,6
Наманган	195,7	272,5	357,8
Самарқанд	178,1	306,5	510,5
Сурхондарё	129,1	272,5	357,8
Сирдарё	178,1	229,0	321,6
Тошкент	178,1	272,5	372,6
Фарғона	178,1	229,0	372,6
Хоразм	143,5	262,8	372,6

**Қишлоқ хўжалиғи ва ўрмон хўжалиғида фойдаланилмайдиган
бошқа ерлар учун ундириладиган ер солиғи
СТАВКАЛАРИ**

Республика, вилоят	1 га учун ер солиғи ставкалари, сўмда		
	сув ҳавзалари, каналлар, коллекторлар, йўллар	жамоат қурилмалари ва ҳовлилари	қишлоқ хўжалиғида фойдаланилмайдиган бошқа ерлар
Қорақалпоғистон Республикаси	189,2	105 574,3	26,8
Андижон	306,5	161 026,4	26,8
Бухоро	246,5	138 074,3	26,8
Жиззах	214,3	119 095,2	26,8
Қашқадарё	214,3	115 073,8	26,8
Навобий	229,0	135 327,5	26,8
Наманган	266,4	140 772,6	26,8
Самарқанд	292,6	154 291,0	26,8
Сурхондарё	321,6	178 616,9	26,8
Сирдарё	169,4	100 066,6	26,8
Тошкент	266,4	144 794,2	26,8
Фарғона	266,4	144 794,2	26,8
Хоразм	266,4	140 772,6	26,8

**Тошкент шаҳрида ер участкаларидан фойдаланганлик учун ер солиғи
СТАВКАЛАРИ**

Зона	Қуйидагилардан ундириладиган ер солиғи ставкалари	
	юрлик шахслардан 1 га учун, сўмда	фуқаролардан якка тартибда уй-жой қуриш учун берилган 1 кв.м учун, сўмда
1	7 852 606	77,4
2	8 087 797	97,4
3	13 507 465	137,8
4	20 261 167	148,9
5	24 077 018	169,4
6	33 682 578	209,2
7	40 419 088	219,8
8	47 290 403	230,2
9	53 912 168	255,8
10	60 381 856	270,8
11	67 023 755	290,5
12	73 725 841	306,5
13	80 361 875	321,6
14	85 747 070	336,5

**Шаҳарлар ва кўрғонларда ер участкаларидан
фойдаланганлик учун ер солиғи
СТАВКАЛАРИ**

Шаҳар, вилоят	Кўйидагилардан ундириладиган ер солиғи ставкалари							
	юримдик шахслардан 1 га учун, сўмда				якка тартибда уй-жой қуриш учун берилган ер учун фуқаролардан 1 кв.м учун, сўмда			
	1-зона	2-зона	3-зона	4-зона	1-зона	2-зона	3-зона	4-зона
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Оқтош	4 719 619	3 876 053	3 336 658		42,1	34,2	31,0	
Олмалиқ	6 570 137	5 987 663	5 144 226	4 709 974	60,1	54,0	45,7	42,1
Ангрен	6 570 137	5 987 663	5 144 226	4 709 974	60,1	54,0	45,7	42,1
Андижон	7 743 515	7 267 332	6 790 996	6 251 611	70,8	67,0	61,3	58,3
Асака	4 587 580	3 744 137	3 201 869		42,1	34,2	28,7	
Оҳангарон	4 715 178	3 867 476	3 328 092		42,1	34,2	31,0	
Бекобод	5 339 328	4 495 762	3 824 478		47,3	39,7	34,2	
Беруний	5 012 185	4 168 760	3 497 327		45,7	38,4	32,9	
Бухоро	6 366 372	5 781 095	4 940 528	4 484 275	58,3	52,8	44,8	39,7
Гиждувон	4 507 237	3 663 815	3 124 417		39,7	34,6	28,7	
Гулистон	4 963 477	4 119 961	3 448 624		45,7	38,4	31,0	
Денов	5 479 901	4 550 328	3 956 377		50,4	42,1	37,9	
Жиззах	6 300 436	5 718 031	4 874 471	4 421 394	58,3	52,8	44,8	39,7
Питнак	4 510 147	3 666 671	3 127 285		39,7	34,2	28,7	
Зарафшон	4 734 713	3 876 053	3 336 658		42,1	34,2	31,0	
Когон	4 507 237	3 663 815	3 124 417		39,7	34,2	28,7	
Қорасув	4 587 580	3 744 137	3 201 869		42,1	34,2	28,7	
Қарши	6 171 288	5 588 905	4 745 425	4 292 090	54,6	52,8	44,8	38,4
Косонсой	4 550 328	3 706 818	3 164 521		39,7	34,2	28,7	
Каттақўрғон	5 347 901	4 504 428	3 833 040		47,3	39,7	34,2	
Кўқон	6 354 890	5 772 524	4 929 049	4 475 710	58,3	52,8	44,8	39,7
Қува	4 495 762	3 652 326	3 112 952		42,1	34,2	28,7	
Қувасой	4 495 762	3 652 326	3 112 952		42,1	34,2	28,7	
Қўнғирот	4 510 147	3 749 807	3 147 377		42,1	34,2	28,7	
Марғилон	5 124 137	4 280 626	3 609 283		45,7	38,4	32,9	
Навой	6 283 235	5 700 752	4 857 336	4 401 139	58,3	52,8	44,8	39,7
Наманган	7 706 279	7 229 993	6 753 755	6 367 391	70,8	65,3	61,3	58,3
Нукус	6 243 036	5 660 668	4 817 101	4 363 194	58,3	52,8	44,8	39,7
Самарқанд	7 875 560	7 402 146	6 925 896	6 383 663	70,8	67,0	64,1	58,3
Сирдарё	4 335 098	3 485 860	2 952 283		39,7	34,2	26,8	
Тахиятош	5 012 185	4 168 760	3 497 327		47,3	39,7	34,2	
Термиз	5 606 138	4 765 517	4 102 760		52,8	44,8	37,9	
Тўрткўл	4 335 098	3 485 860	2 952 283		39,7	34,2	26,8	
Урганч	6 369 290	5 742 988	4 943 323	4 490 098	58,3	54,0	44,8	39,7
Ургут	4 719 619	3 876 053	3 336 658		42,1	34,2	31,0	
Учкудук	4 424 101	3 580 573	3 041 200		39,7	32,9	26,8	
Учкўрғон	4 492 948	3 706 818	3 164 521		42,1	34,2	28,7	
Фаргона	6 354 904	5 772 524	4 929 049	4 475 710	58,3	52,8	44,8	39,7
Ҳаққулобод	4 550 328	3 706 818	3 164 521		42,1	34,2	28,7	
Хонобод	4 587 580	3 744 137	3 201 869		42,1	34,2	28,7	
Хива	4 510 147	3 666 671	3 127 285		39,7	32,9	28,7	
Хўжайли	5 264 652	4 375 330	3 672 374		45,7	39,7	32,9	
Чортоқ	4 550 328	3 706 818	3 164 521		42,1	37,9	28,7	
Чимбой	4 510 147	3 666 671	3 127 285		42,1	34,2	28,7	
Чирчиқ	6 570 137	5 996 327	5 144 226	4 690 847	60,1	54,0	45,7	42,1
Чуст	4 550 328	3 706 818	3 164 521		42,1	34,2	28,7	
Шаҳрисабз	5 433 997	4 507 237	3 192 827		50,4	39,7	31,0	
Шаҳрихон	4 587 580	3 744 137	3 201 869		42,1	34,2	28,7	
Ширин	4 335 098	3 485 860	2 952 283		40,2	32,9	27,7	
Янгиобод	4 711 003	3 867 476	3 328 092		42,1	34,2	31,0	
Янгиер	4 335 098	3 485 860	2 952 283		40,2	32,9	27,7	
Янгийўл	4 711 003	3 867 476	3 328 092		42,1	34,2	31,0	
Бошқа кичик шаҳарлар								
Қорақалпоғистон Республикаси:								
шимолий зона	3 551 903	2 866 151	2 430 053		32,9	26,8	21,5	
марказий зона	3 944 852	3 474 382	2 699 810		37,9	28,7	25,9	
жанубий зона	4 383 900	3 540 426	3 001 043		38,4	32,9	26,8	
Андижон	4 587 580	3 744 137	3 201 869		42,1	34,2	28,7	
Бухоро	4 507 237	3 663 815	3 124 417		40,2	32,9	28,7	

Шаҳар, вилоят	Қўйидагилардан ундириладиган ер солиғи ставкалари							
	юридик шахслардан 1 га учун, сўмда				якка тартибда уй-эсой қуриш учун берилган ер учун фуқаролардан 1 кв.м учун, сўмда			
	1-зона	2-зона	3-зона	4-зона	1-зона	2-зона	3-зона	4-зона
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Бошқа кичик шаҳарлар								
Жиззах	4 312 139	3 468 701	2 929 332		38,4	31,0	26,8	
Қашқадарё	4 940 528	4 097 005	3 425 664		44,8	37,9	31,0	
Навоий	4 424 101	3 580 573	3 041 200		40,2	32,9	26,8	
Наманган	4 550 328	3 706 818	3 164 521		42,1	34,2	28,7	
Самарқанд	4 719 619	3 876 053	3 336 658		42,1	34,2	31,0	
Сурхондарё	4 980 656	4 137 193	3 597 806		45,7	38,4	32,9	
Сирдарё	4 335 098	3 491 659	2 952 283		40,2	32,9	26,8	
Тошкент	4 711 003	3 867 476	3 328 092		42,1	34,2	31,0	
Фарғона	4 495 762	3 652 326	3 112 952		40,2	32,9	28,7	
Хоразм	4 510 147	3 666 671	3 127 285		40,2	32,9	28,7	
Туман марказлари ҳисобланган қўрғонлар ва қишлоқ аҳоли пунктлари								
Қорақалпоғистон Республикаси:								
шимолий зона	2 866 151	2 430 053			26,8	22,1		
марказий зона	3 474 382	2 699 810			29,0	24,8		
жанубий зона	3 540 426	3 001 043			32,9	26,8		
Андижон	3 744 137	3 201 869			34,6	29,0		
Бухоро	3 663 815	3 124 417			32,9	29,0		
Жиззах	3 468 701	2 929 332			31,0	26,8		
Қашқадарё	4 097 005	3 425 664			36,5	31,0		
Навоий	3 580 573	3 041 200			32,9	26,8		
Наманган	3 706 818	3 164 521			34,6	29,0		
Самарқанд	3 876 053	3 336 658			34,6	31,0		
Сурхондарё	4 137 193	3 597 806			38,4	32,9		
Сирдарё	3 491 659	2 952 283			32,9	26,8		
Тошкент	3 867 476	3 328 092			34,6	31,0		
Фарғона	3 652 326	3 112 936			32,9	29,0		
Хоразм	3 666 671	3 127 285			32,9	29,0		

7-жадвал

**Қишлоқ жойларда жойлашган ер участкаларидан
фойдаланганлик учун юридик шахслардан ундириладиган ер солиғи
СТАВКАЛАРИ**

Республика, вилоят	1 га учун ер солиғи ставкалари, сўмда:				
	юридик шахсларга ажратилган ерлар учун, зоналар бўйича			кон ва карьерлар банд этган ерлар учун, зоналар бўйича	
	Сугориладиган		Лалми-йилов	Сугориладиган	Лалми-йилов
аҳоли пунктларида	аҳоли пунктларидан ташқарида				
Қорақалпоғистон Республикаси:					
шимолий	2 045 658	1 899 288	92 734	536 476	18 203
марказий	2 272 289	2 111 615	114 761	596 761	28 660
жанубий	2 524 757	2 346 840	126 262	659 782	34 426
Андижон	2 582 153	2 401 424	129 149	737 382	37 342
Бухоро	2 496 046	2 344 044	126 257	659 854	34 438
Жиззах	2 323 898	2 197 657	117 666	482 000	22 954
Қашқадарё	2 323 898	2 197 657	117 666	464 764	22 954
Навоий	2 409 996	2 280 851	120 478	573 811	28 663
Наманган	2 369 802	2 266 518	114 761	700 066	34 438
Самарқанд	2 725 567	2 501 810	137 718	872 194	43 008
Сурхондарё	2 983 806	2 696 914	149 206	1 130 383	57 391
Сирдарё	2 323 898	2 214 912	117 666	487 712	25 852
Тошкент	2 725 567	2 496 046	137 718	863 623	43 008
Фарғона	2 496 046	2 335 381	126 257	648 378	31 519
Хоразм	2 524 757	2 346 856	126 257	662 724	34 438

**Қишлоқ жойларда жойлашган ер участкаларидан
фойдаланганлик учун фуқаролардан ундириладиган ер солиғи
СТАВКАЛАРИ**

Республика, вилоят	0,01 га учун ер солиғи ставкалари, сўмда:			жамоа боғдорчилиги ва полизчилигини юретишига берилган ерлар учун
	деҳқон хўжалигини юретишига берилган ерлар учун			
	сугориладиган зона		лалми ерлар	
	аҳоли пунктларида	аҳоли пунктларидан ташқарида		
Қорақалпоғистон Республикаси:				
шимолий	1 198,9	601,0	119,9	634,1
марказий	1 920,0	960,5	194,4	-
жанубий	2 132,9	1 066,2	214,1	784,4
Андижон	2 254,2	1 126,2	223,6	873,7
Бухоро	2 130,0	1 064,4	197,5	780,5
Жиззах	1 996,3	998,5	143,5	560,9
Қашқадарё	1 996,3	998,5	141,6	549,6
Навоий	2 072,2	1 035,7	171,1	679,8
Наманган	2 158,1	1 079,3	214,1	828,1
Самарқанд	2 276,3	1 138,3	263,8	1 029,5
Сурхондарё	2 454,2	1 227,5	344,8	1 340,5
Сирдарё	2 012,8	1 006,7	148,9	575,6
Тошкент	2 270,8	1 135,6	262,0	1 022,8
Фарғона	2 123,6	1 061,9	195,7	766,7
Хоразм	2 132,9	1 066,2	201,8	784,4

19-иловага изоҳлар:

1. 7 ва 8-жадвалларда келтирилган ставкаларга ер участкаларининг жойлашиш жойига боғлиқ ҳолда қуйидаги коэффициентлар қўлланилади: Тошкент шаҳри атрофида 20 км лик айланада - 1,30, Қорақалпоғистон Республикаси пойтахти ва вилоят марказлари атрофида 15 км лик айланада - 1,20, туман марказлари атрофида 10 км лик айланада - 1,15, бошқа шаҳарлар атрофида 5 км лик айланада - 1,10.

Ер участкаларигача бўлган масофа автомобиль йўллари бўйича шаҳарлар ва туман марказларининг маъмурий чегараларидан бошлаб белгиланади. Агар ер участкаси икки шаҳар яқинида жойлашган бўлса, шаҳарнинг юқорирок функционал вазифасига мувофиқ келадиган коэффициент қўлланилади.

2. Деҳқон хўжаликларида ундириладиган ер солиғини ҳисоблаб чиқариш чоғида 8-жадвалда келтирилган ставкаларга, ер сифатига боғлиқ ҳолда, қуйидаги коэффициентлар қўлланилади: тупроқ бонитети 40 баллгача бўлса - 0,75, 41 дан 70 баллгача бўлса - 1,0 ва 70 баллдан ортиқ бўлса - 1,25.

3. Ўрмон хўжаликларида молларни ўтлатиш учун фойдаланилмайдиган яйлов ерлар учун ер солиғи бошқа ерлар учун ставкалар бўйича тўланади.

4. Шаҳар ва қўрғонларнинг маъмурий чегараларида жойлашган кон ва карьерлар банд этган ерлар учун солиқ 5 ва 6-жадвалларда тегишли зоналар учун келтирилган ставкаларга 0,1 коэффициентини қўллаган ҳолда тўланади.

5. Жисмоний шахсларга тадбиркорлик фаолияти учун берилган ер участкаларидан солиқ юридик шахслар учун тасдиқланган ставкалар бўйича ундирилади.

6. Жамоавий ва шахсий гаражлар банд этган ер участкалари учун жисмоний шахслардан солиқ якка тартибдаги уй-жой қуриладиган ерлар учун тасдиқланган ставкалар бўйича ундирилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон қарорига
20-ИЛОВА

**ЯГОНА ЕР СОЛИҒИ
СТАВКАСИ**

Тўловчилар	Норматив қийматга нисбатан ставка, фоизда*
Қишлоқ хўжалиги товар ишлаб чиқарувчилари	6,0

*)Бунда жамоат иморатлари ва ҳовлилари билан банд бўлган ерлар 2,0 коэффициентини қўллаган ҳолда баҳоланади.

Изоҳлар.

1. Ҳар бир хўжалик бўйича қишлоқ хўжалиги ерларининг норматив қиймати Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат қўмитаси томонидан белгиланади.

2. Белгиланган мезонларга мувофиқ ягона ер солиғи тўловчиларига киритиладиган балиқчилик хўжаликлари сугориладиган ерларнинг туман бўйича ўртача норматив қийматидан келиб чиқиб, ягона ер солиғини тўлайдилар.

**МАҲАЛЛИЙ СОЛИҚЛАР ВА ЙИГИМЛАРНИНГ
ЧЕГАРАЛАНГАН СТАВКАЛАРИ**

N	Солиқлар ва йигимларнинг турлари	Чегараланган ставкалар
1.	Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғи	соф фойданинг 8%и
2.	Қуйидагиларнинг истеъмоли учун жисмоний шахслардан ундириладиган солиқ:*	
	транспорт воситалари учун бензин, дизель ёқилғиси	1 литр учун 175 сўм
	транспорт воситалари учун суюлтирилган газ	1 кг учун 140 сўм
	транспорт воситалари учун сиқилган газ	1 куб метр учун 175 сўм
3.	Айрим турдаги товарлар билан чакана савдо қилиш ҳуқуқи учун йигим:**	
	алкоголли маҳсулотлар	1 ойлик савдо учун энг кам иш ҳақининг 5 баравари
	қимматбаҳо металллар ва қимматбаҳо тошлардан ясалган буюмлар	1 ойлик савдо учун энг кам иш ҳақининг 3,5 баравари
4.	Автотранспорт воситаларини вақтинча сақлаш бўйича пулли хизматларни кўрсатиш ҳуқуқи учун йигим***	ҳар бир ой учун энг кам иш ҳақининг 8 баравари

*) Кўрсатиб ўтилган ставкалар миқдорлари Ўзбекистон Республикасининг бутун ҳудудида ягона ҳисобланади. Солиқ ставкасининг аниқ миқдори Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг таклифига кўра Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

Юридик шахсларга чакана нархларда чакана савдо тармоғи (автомобилларга ёнилғи қуйиш шохобчалари) орқали бензин, дизель ёқилғиси ва газ сотишда чакана нархда ҳисобланадиган жисмоний шахслардан бензин, дизель ёқилғиси ва транспорт воситалари учун газ истеъмолига олинадиган солиқ қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда бюджетга тўланади.

***) Йигимнинг бир қисми Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар давлат ҳокимияти органлари қарорига асосан Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан белгиланган тартибда уларнинг йигим ундиришни таъминлаш билан боғлиқ харажатларини қоплашга, Тошкент шаҳрида эса Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳузуридаги Савдо, хизматлар соҳаси ва халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш департаментини сақлаб туришга йўналтирилади.

****) Тошкент шаҳрида йигим миқдори энг кам иш ҳақининг 5 баравари, вилоят марказларида энг кам иш ҳақининг 3 баравари, бошқа аҳоли пунктларида энг кам иш ҳақининг 2 баравари миқдоридан кам бўлмаслиги керак.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон қарорига
22-ИЛОВА

**ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI MOЛИЯ BAZIRЛИГИ ХУЗУРИДАГИ RESPUBLIKA ЙЎЛ
ЖАМФАРМАСИГА МАЖБУРИЙ АЖРАТМАЛАР ВА ЙИГИМЛАР
СТАВКАЛАРИ**

I. МАЖБУРИЙ АЖРАТМАЛАР

N	Тўловчилар	Тўлов объекти	Тўлов объектига нисбатан ставка, %да
1.	Воситачилик (топшириқ) шартномалари ва воситачилик хизматларини кўрсатишга доир бошқа шартномалар бўйича воситачилик хизматлари кўрсатадиган корхона ва ташкилотлар	ҚҚСни чегирган ҳолда воситачилик ҳақи суммаси	1,0
2.	Тайёрлов ташкилотлари	ҚҚСни чегирган ҳолда товар обороти ҳажми	1,0
3.	"Ўздонмаҳсулот" АК корхоналари (ғалла қабул қилиш корхоналари ва ғалла қабул қилиш фаолиятини амалга оширувчи донни қайта ишлаш корхоналари)	ҚҚСни чегирган ҳолда устама ва чегирма	1,0
4.	Кредит ва сугурта ташкилотлари	даромад	1,4
5.	Молиявий ижара (лизинг) хизматларини кўрсатадиган корхоналар	фоизли даромад	1,4
6.	Коммунал хўжалик тизимининг иссиқлик, сув таъминоти корхоналари	маҳсулот (ишлар, хизматлар) сотилиши ҳажми, ҚҚСни ва тегишинча иссиқлик таъминоти корхоналари учун - иссиқлик энергияси, сув таъминоти корхоналари учун - сувнинг харид қийматини чегирган ҳолда	1,4
7.	Қурилиш, қурилиш-монтаж, таъмирлаш-қурилиш, ишга тушириш-созлаш, лойиҳа-қидирув ва илмий-тадқиқот ташкилотлари	ҚҚСни чегирган ҳолда ўз кучлари билан бажарилган ишлар ҳажми	1,4
8.	Автотранспорт корхоналари	ҚҚСни чегирган ҳолда маҳсулот (ишлар, хизматлар) реализацияси ҳажми	2,5
9.	«Ўзбекэнерго» ДАК ва унинг корхоналари, шунингдек «Ўзбекнефтгаз» МХК корхоналари, тегишли равишда электр энергияси ва табиий газни реализация қилиш қисмида	маҳсулот сотилиши ҳажми, электр энергияси ва табиий газ бўйича эса якуний истеъмолчига сотилиши ҳажми, ҚҚС ва акциз солиғини чегирган ҳолда	1,4

N	Тўловчилар	Тўлов объекти	Тўлов объектига нисбатан ставка, %да
10.	Иқтисодиётнинг бошқа тармоқлари корхоналари	маҳсулот (ишлар, хизматлар) сотилиши ҳажми, ҚҚС ва акциз солиғини чегирган ҳолда	1,4

II. РЕСПУБЛИКА ЙЎЛ ЖАМФАРМАСИГА ЙИГИМЛАР ВА МАЖБУРИЙ АЖРАТМАЛАР

N	Йигимлар ва ажратмалар турлари	Ставка
1.	Автотранспорт воситалари олинганлиги ва (ёки) Ўзбекистон Республикаси ҳудудига вақтинчалик олиб кирилганлиги учун ушбу воситаларнинг эгалари (фойдаланувчилари) томонидан Ўзбекистон Республикаси ИИБ органларида рўйхатдан ўтказиш чоғида тўланадиган йигимлар (фойдаланиш муддатига қараб ҳар бир от кучи учун энг кам иш ҳақиға нисбатан %да)*:	
	фойдаланиш муддати 3 йилгача	10
	фойдаланиш муддати 3 йилдан 7 йилгача	7
	фойдаланиш муддати 7 йилдан ортиқ	5
2.	"Ўзавтойўл" ДАК корхона ва ташкилотлари мол-мулкни сотиб олишдан тушган маблағларнинг бюджетга тушиши лозим бўлган умумий суммасидан ажратмалар (%)	50

*) Йигим миқдори:

ўриндиқлар сони 40 тагача бўлган автобуслар ва юк ортиш ҳажми 20 тоннагача бўлган юк автотранспорт воситалари бўйича харид қийматининг 20 фоизидан;
қолган автотранспорт воситалари бўйича харид қийматининг 6 фоизидан кам бўлмаслиги керак.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон қарорига
23-ИЛОВА

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ ҲУЗУРИДАГИ РЕСПУБЛИКА ЙЎЛ ЖАМФАРМАСИГА ХОРИЖИЙ ДАВЛАТЛАР АВТОТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҲУДУДИГА ОЛИБ КИРИШ ВА ТРАНЗИТ ҚИЛИШДАН ЙИГИМЛАР СТАВКАЛАРИ

N	Йигимлар турлари	Йигимлар ставкалари (АҚШ доллариди)
1.	Ўзбекистон Республикаси ҳудудига хорижий давлатлардан автотранспорт воситаларини олиб кирганлик ва транзит қилиш учун йигим, бир автоташувчини олиб кирганлик учун (2-5-бандларда кўрсатилган мамлакатлар бундан мустасно)	400
2.	Ўзбекистон Республикаси ҳудуди орқали Тожикистон Республикасининг ҳар бир юк автотранспорт воситаси ва автобусини олиб кирганлик ва транзит қилганлик учун йигимлар:	
	битта юк автотранспорт воситаси ва автобусдан	130
	юк автотранспорт воситаси ва автобус Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлган 3 суткадан ошган ҳар бир кун учун	70
	юк автотранспорт воситалари ва автобусларни Ўзбекистон Республикаси ҳудуди орқали учинчи мамлакатларга (МДХ мамлакатларидан ташқари) транзит олиб ўтганлик учун	90
3.	Ўзбекистон Республикаси ҳудудига Қозоғистон Республикаси юк автотранспорт воситалари ва автобусларини олиб кирганлик учун йигимлар, Ўзбекистон Республикаси ҳудуди орқали транзит қилиш бундан мустасно, бир юк автотранспорт воситасини олиб кирганлик учун	300
4.	Ўзбекистон Республикаси ҳудуди орқали Қирғизистон Республикасининг юк автотранспорт воситалари ва автобусларини олиб кириш ва транзит қилиш учун йигимлар	300
5.	Ўзбекистон Республикаси ҳудуди бўйлаб Туркменистон Республикаси автотранспорт воситаларини олиб кириш ва транзит қилиш учун йигимлар, автотранспорт воситалари турлари бўйича:	
	қуйидаги оғирликдаги юкларни кўтарадиган юк автотранспорт воситалари:	
	10 тоннагача	50
	10 тоннадан 20 тоннагача	100
	20 тоннадан кўп	150
	ўриндиқлар сони қуйидагича бўлган автобуслар:	
	12 ўриндиқгача	25
	13 ўриндиқдан 30 ўриндиқгача	50
	30 ўриндиқдан кўп	100
	транзит ўтаётган енгил автотранспорт воситалари	30
транзит ўтаётган мотоцикллар	15	

Изоҳлар.

1. Ўзбекистон Республикаси ҳудуди бўйлаб хорижий давлатларнинг оғир юк ташувчи ва йирик габаритли транспорт воситалари ўтганлиги учун мазкур иловада назарда тутилган ставкалар бўйича йиғим тўланиши билан бир вақтда қўшимча равишда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 11 январдаги 11-сон қарори билан белгиланган миқдорларда тўлов ундирилади.

2. Ўзбекистон Республикасининг Тожикистон Республикаси билан Давлат чегарасини кесиб ўтадиган хорижий юк авто-транспорт воситалари ва автобусларнинг Ўзбекистон Республикаси ҳудудига кириши ва транзит ўтиши учун мазкур иловада назарда тутилган ставкалар бўйича йиғим тўланиши билан бирга қўшимча равишда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 17 декабрдаги 274-сон қарори билан белгиланган миқдорларда йиғимлар ҳам ундирилади.

3. Гуманитар юкларни олиб ўтишда автотранспорт воситаларининг олиб кирилиши ва транзитида ундириладиган йиғимлар ставкасига нисбатан 0,5 камаювчи коэффициенти қўлланилади.

4. Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида бошқача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон қарорига
24-ИЛОВА

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ
ХУЗУРИДАГИ БЮДЖЕТДАН ТАШҚАРИ ПЕНСИЯ ЖАМФАРМАСИГА
ҲАМДА ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИНИ РЕКОНСТРУКЦИЯ ҚИЛИШ, МУКАММАЛ ТАЪМИРЛАШ
ВА ЖИҲОЗЛАШ ЖАМФАРМАСИГА МАЖБУРИЙ АЖРАТМАЛАР
ОБЪЕКТЛАРИ**

<i>N</i>	<i>Тўловчилар</i>	<i>Ажратмаларга тортиш объекти</i>
1.	Воситачилик (топшириқ) шартномалари ва воситачилик хизматларини кўрсатишга доир бошқа шартномалар бўйича воситачилик хизматларини кўрсатувчи корхоналар ва ташкилотлар	ҚҚС чегирилган ҳолда, воситачилик ҳақи суммаси
2.	Тайёрлов ташкилотлари	ҚҚС чегирилган ҳолда товар айланмаси ҳажми
3.	"Ўздонмаҳсулот" АК корхоналари (ғалла қабул қилиш корхоналари ва ғалла қабул қилиш фаолиятини амалга оширувчи донни қайта ишлаш корхоналари)	ҚҚС чегирилган ҳолда устама ва чегирма
4.	Кредит ва сугурта ташкилотлари	даромад
5.	Молиявий ижара (лизинг) хизматларини кўрсатадиган корхоналар	фоизли даромад
6.	Коммунал хўжалик тизимининг иссиқлик, сув таъминоти корхоналари	маҳсулот (ишлар, хизматлар) сотилиши ҳажми, ҚҚСни ва тегишинча иссиқлик таъминоти корхоналари учун - иссиқлик энергияси, сув таъминоти корхоналари учун - сувнинг харид қийматини чегирган ҳолда
7.	Қурилиш, қурилиш-монтаж, таъмирлаш-қурилиш, ишга тушириш-созлаш, лойиҳа-қидирув ва илмий-тадқиқот ташкилотлари	ҚҚСни чегирган ҳолда ўз кучлари билан бажарилган ишлар ҳажми
8.	Тегишли равишда электр энергияси ва табиий газни сотиш қисмида "Ўзбекэнерго" ДАК ва унинг корхоналари, "Ўзбекнефтогаз" МХК корхоналари	маҳсулот сотилиши ҳажми, электр энергияси ва табиий газ бўйича эса - пировард истеъмолчига сотилиши ҳажми, ҚҚС ва акциз солигини чегирган ҳолда
9.	Иқтисодиётнинг бошқа тармоқлари корхоналари	маҳсулот (ишлар, хизматлар) сотилиши ҳажми, ҚҚС ва акциз солигини чегирган ҳолда

Изоҳ.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Мактаб таълими жамғармасига мажбурий ажратмалар бўйича хўжалик юритувчи субъектларга қонун ҳужжатлари билан олдин берилган имтиёзлар Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Таълим муассасаларини реконструкция қилиш, мукаммал таъмирлаш ва жиҳозлаш жамғармасига мажбурий ажратмаларга татбиқ этилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон қарорига
25-ИЛОВА

**ЯГОНА ИЖТИМОЙ ТўЛОВ
СТАВКАСИ**

<i>Солиқ солинадиган база</i>	<i>Ставка фоизда</i>
Меҳнатга ҳақ тўлаш фонди	25*

*) Қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳоллардан ташқари.

Юридик шахсларнинг меҳнатга ҳақ тўлаш фондидан ягона ижтимоий тўлов давлат мақсадли жамғармалари ҳамда Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси Кенгаши ўртасида белгиланган тартибга мувофиқ қуйидаги миқдорларда тақсимланади:

бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси	24,8
Бандликка кўмаклашиш давлат жамғармаси	0,1
Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси Кенгаши	0,1

КАСАНАЧИ СИЗГА ҚАРАШЛИ. НАФАҚАНИ ҲАМ СИЗ ТЎЛАЙСИЗ

? Касаначи уйда тикиш билан шуғулланади. Корхона уни хом ашё билан таъминлайди, тайёр маҳсулотни олади ва бажарган ишига мувофиқ меҳнатга ҳақ тўлайди.

1. Маҳалла унга болани 2 ёшга тўлгунга қадар парвариш қилиш нафақасини тўлайдими? Нафақа қайси туманда тўланади – турли туманларда жойлашган касаначининг яшаш жойи ёки иш жойи бўйичами?

2. 16 ёшга тўлмаган болаларга нафақа тўлаш қандай тартибда амалга оширилади?

А.Чориев,
МЧЖ бош бухгалтери.

– Касаначилик тўғрисидаги низомга¹ мувофиқ касаначи юридик шахс (иш берувчи) билан тузилган меҳнат шартномасига мувофиқ меҳнат қилади, бунда юридик шахс касаначи учун ишлаб чиқариш биносини белгилайди, уни асбоб-ускуналар, жиҳозлар, материаллар, бутловчи буюмлар, хом ашё ва бошқа ишлаб чиқариш воситалари билан таъминлайди, бажарилган ишни қабул қилиб олади ва унга ҳақ тўлайди. Тегишинча, касаначи **у билан меҳнат шартномаси тузилган корхонада ишлайдиган** шахс ҳисобланади.

1. Бола 2 ёшга тўлгунча уни парвариш қилиш нафақаси иш жойида, бюджет соҳасида ишлайдиганлар ёки ишламайдиган шахсларга муҳтожлик мезонини ҳисобга олган ҳолда маҳаллада тўланади.

Агар сизнинг корхонангиз бюджет корхонаси бўлса, ходим яшаш жойидаги маҳаллага нафақа тайинлаш тўғрисида ариза билан мурожаат қилишга ҳақли. Бу ерда ходимнинг ўртача ойлик даромади ҳисобланади ва у муҳтожликнинг белгиланган мезонига² мувофиқ келиш-келмаслиги аниқланади. Тўлиқ бўлмаган оилада болани (болаларни) тарбиялаётган ва ногирон болани тарбиялаётган шахсларга нафақа даромадларни ҳисобга олмаган ҳолда тайинланади. Бунда болаларнинг қайси бири ногирон эканлигининг аҳамияти йўқ. Нафақа ариза берувчининг яшаш жойида тўланади.

Агар сизнинг корхонангиз бюджет корхонаси бўлмаса, нафақа иш жойида, корхонанинг ўз маблағлари ҳисобига тўланади. Ушбу маблағлар давр харажатларига киради ва юридик шахсларнинг фойдасига солиқ солинадиган база улар суммасига камайтирилади.

2. 16 ёшга тўлмаган болаларга нафақа тўлаш тартиби. Вояга етмаган болалари бўлган оилаларга нафақалар тайинлаш ва тўлаш тўғрисида низом³ билан тартибга солинади. Нафақа ушбу нафақани олишга муҳтож бўлган, 16 ёшгача (шунингдек умумтаълим мактабларида, академик лицейлар ва касб-хунар коллежларида таълим олаётган 16 ёшдан 18 ёшгача) болалари бўлган оилаларга тайинланади ва тўланади.

Нафақа тайинлаш тўғрисидаги ариза болаларнинг ота-онасидан бири томонидан оиланинг яшаш жойидаги фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш тегишли органига ушбу

органининг раиси номига берилади. Бундан ташқари, куйидаги ҳужжатларни ҳам топшириш керак бўлади:

- а) оила таркиби тўғрисида яшаш жойидан маълумотнома;
- б) болаларнинг туғилганлик тўғрисидаги гувоҳномалари нусхаси;
- в) васийлик (ҳомийлик)да бўлган болаларга нафақа тайинлаш чоғида васийлик (ҳомийлик) ҳуқуқини белгилловчи органининг қароридан кўчирма;
- г) фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи талабига кўра – оила аъзоларининг даромадлари ҳақида маълумотнома;

д) 16 дан 18 ёшгача бўлган болаларга – мазкур шахс ҳақиқатан ҳам ўқув юртида ўқиётганлиги ва стипендия олмаслиги тўғрисида ўқув юртидан маълумотнома.

Ҳужжатларнинг асл нусхалари ёки белгиланган тартибда тасдиқланган кўчирма нусхалари тақдим этилиши мумкин.

Нафақа ҳар ойда 6 ой муддатга тайинланади ва тўланади, ушбу муддат тугагач ариза янги муддатга нафақа тўлашни давом эттириш тўғрисида ариза билан мурожаат қилиш ҳуқуқига эга.

Оилага нафақа: бир болали оилалар учун – энг кам ойлик иш ҳақининг 50 фоизи миқдориди;

икки болали оилалар учун – 100 фоизи миқдориди;

уч ва ундан кўп болали оилалар учун – 140 фоиз миқдориди белгиланади.

Куйидагилар нафақалар олишда имтиёзли ҳуқуққа эгадирлар: ногирон чақалоқли (болали) оилалар;

ота-онанинг иккаласи ҳам бўлмаган, болалар тарбияси билан эса қариндошлари шуғулланадиган оилалар;

болаларнинг ота-онасидан бири ёки иккаласи ҳам ногирон бўлган оилалар;

ота-онадан бири ёки иккаласи ҳам ишсиз бўлган, Бандликка кўмаклашиш ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш марказларида иш қидирувчи сифатида ҳисобда турган оилалар.

Куйидагиларга нафақа тайинланмайди ва берилмайди:

болалари тўлиқ давлат таъминотида бўлган оилаларга. Агар оиладаги болаларнинг ҳаммаси ҳам тўлиқ давлат таъминотида бўлмаса, у ҳолда нафақа давлат таъминотида бўлмаган болаларни ҳисобга олган ҳолда тўланади;

ота-онаси қонунчиликда белгиланган тартибда ота-оналик ҳуқуқларидан маҳрум этилган оилаларга; моддий бойлиги (даромади) болаларининг жисмоний, ақлий ва маънавий-ахлоқий жиҳатдан мақбул ривожланишини таъминлаш имконини берадиган оилаларга.

Оиланинг нафақага муҳтожлигини белгилаш учун фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи ҳузурда маҳсус комиссиялар тузилади, уларнинг таркибини фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи раиси (оқсоқоли) тасдиқлайди. Мазкур комиссия оиланинг моддий ва мулкий аҳволини ариза берилган санадан бошлаб икки ҳафта муддатда текширади ҳамда нафақа тайинлаш тўғрисида ёки нафақа тайинлашни рад этиш ҳақида фуқаролар йиғинига ёки фуқаролар йиғини томонидан нафақа тайинлаш ва тўлаш тўғрисидаги масалаларни ҳал этиш учун вакил қилинган комиссияга таклиф киритади. Оиланинг нафақага муҳтожлигини аниқлаш учун мазкур оиланинг ҳар бир аъзосига тўғри келадиган оила умумий даромадининг миқдори асос сифатида қабул қилинади (Оиланинг моддий ва мулкий аҳволини текшириш ҳамда унинг жами даромадини аниқлаш тартиби «Норма маслаҳатчи» газетасининг 2010 йил 23 ноябрдаги 46 (279)-сонидида чоп этилган «Маҳалла оила даромадини текширган-да» мақоласида кўриб чиқилган).

Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи нафақа тайинлаш учун мезонлар ва асосларни ўз счётидаги маблағлар миқдоридан ва нафақанинг белгиланган миқдорларидан келиб чиққан ҳолда мустақил равишда белгилайди. 16 ёшга тўлмаган болалари бўлган оилаларга нафақа тайинлаш ва тўлаш тартиби тўғрисида услубий кўрсатмаларга⁴ мувофиқ оилаларни нафақа олишга муҳтож бўлган оилаларга киритиш мезони сифатида даромадлар ҳисоби учун қабул қилинган давр учун ҳисоблаб чиқарилган, бир ойда оила аъзосига энг кам ойлик иш ҳақининг 1 бараваридан 1,5 бараваригача миқдорда тўғри келадиган жами даромад миқдорини қабул қилиш тавсия қилинади.

Нафақа уни олувчи яшаб турган жойдаги Халқ банки муассасаси томонидан берилади.

Ёнгиндан сақлаш жамиятимизнинг бошқаруви органи кенгаш бўлиб, унинг аъзолари жамият фаолияти билан боғлиқ масалаларни ҳал қиладилар.

Жамиятда ёшга доир пенсияга чиққан ходимлар ишлашда давом этмоқдалар. Пенсия уларга 50 фоиз миқдорда тўланади. Корхона кенгашининг қарори билан уни жамиятнинг ўз маблағлари ҳисобига кўпайтириш мумкинми?

1997 йилда Меҳнат кодекси кучга кирганлиги боис, 1997 йилдан кейин ишга кирган ходимлар билан меҳнат шартномасини қандай тузиш кераклиги тушунарли. Бироқ 1997 йилгача ишлашни бошлаган ходимлар билан шартнома қандай тузилади?

Л.Фойипов,
ёнгиндан сақлаш жамияти кенгашининг раиси.

МЕҲНАТ ШАРТНОМАСИНИ ДАРҲОЛ ТУЗИШ КЕРАК

– Меҳнат кодекси 37-моддасининг учинчи қисмида назарда тутилишича, жамоа шартномасида **корхонанинг иқтисодий имкониятларини ҳисобга олган ҳолда** бошқа шартлар, шу жумладан қонунлар ва бошқа норматив ҳужжатлар билан белгиланган нормалар ва қоидаларда кўрсатилганига қараганда имтиёзлироқ меҳнат шартлари ва ижтимоий-иқтисодий шартлар қайд этилиши мумкин. Улар кўшимча таътилллар, **пенсияларга тайинланадиган устамалар, муддатдан илгари пенсияга чиқиш**, транспорт ва хизмат сафари харажатлари учун компенсациялар, ходимларни ишлаб чиқаришда ҳамда уларнинг болаларини мактабда ва мактабгача тарбия муассасаларида текин ёки қисман ҳақ тўланадиган тарзда овқатлантириш, **бошқа кўшимча имтиёз ва компенсациялар** бўлиши мумкин дея аниқлик киритилган. Кўришиб турибдики, мазкур рўйхат батафсил эмас. Шу тариқа, юридик шахснинг бошқарувчи органи таъсис ҳужжатларида назарда тутилган тартибда йиғилиш чақириши ва ишлайдиган пенсионерларнинг пенсияларига устама тўлаш тўғрисида қарор қабул қилиши, яъни уларнинг даромадларини корхонанинг ўз маблағлари ҳисобига ошириши мумкин.

Бироқ шунинг ҳисобига олиш лозимки, пенсияларга кўшимча ҳақлар Солиқ кодексининг 175-моддасига кўра ишланмаган вақт учун ҳақ тўлаш тарзидаги даромадларга киради ва уларга жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи, Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари ва ягона ижтимоий тўлов солинади.

Меҳнат кодекси¹ қабул қилинишига қадар Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат қонунлари кодекси (1993 йил 2 сентябрдаги Қонун таҳририда) амал қилган. Умумий қоидага кўра меҳнат шартномалари ходим билан маъмурият ўртасида оғзаки битим шаклида тузилган. Ёзма меҳнат шартномалари фақат қонун ҳужжатлари билан белгиланган ҳолларда имзоланган. 1993 йилдан бошлаб меҳнат шартномаси фақат ёзма шаклда тузилиши керак. Унинг асос бўладиган намунаси ўша вақтда тасдиқланмаган. Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат қонунлари кодекси 18-моддаси маъносидан келиб чиқилганда меҳнат шартномасида куйидагилар қайд этилиши керак:

- меҳнат қилувчи билан корхона, муассаса, ташкилот ўртасида изҳор қилинган розилик;
- ички меҳнат тартибига бўйсунган ҳолда муайян ихтисослик, малака ёки лавозим бўйича иш бажаришнинг мажбуриятлари;
- корхона, муассаса, ташкилотнинг меҳнат қилувчига иш ҳақи тўлаш ҳамда меҳнат қонунчилиги, жамоа шартномаси ва тарафларнинг битимида назарда тутилган меҳнат шартшароити билан таъминлаш мажбуриятлари.

1997 йил мартда Вазирлар Маҳкамасининг 133-сон қарори билан ходимлар билан меҳнат шартномаси (контракти)нинг намунавий шакли (2-илова) ва уни тузиш бўйича тавсиялар (1-илова) тасдиқланди. Барча меҳнат шартномалари маъмуриятнинг фармойишига кўра кўрсатилган ҳужжатларга мувофиқлаштирилиши керак эди.

Меҳнат шартномасини тузмаслик (унинг йўқлиги) меҳнат қонунчилигини бузиш ҳисобланади, бу ҳол Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 49-моддасига кўра раҳбарга (бошқа айбдор мансабдор шахсга) энг кам иш ҳақининг 2 бараваридан 5 бараваригача миқдорда жарима солиш тарзидаги жавобгарликка олиб келиши мумкин. Ушбу жазо раҳбар ва бошқа мансабдор шахсларнинг зиммасидан меҳнат муносабатларини Меҳнат кодексига мувофиқ расмийлаштириш мажбуриятини соқит қилмайди.

¹1995 йил 21 декабрдаги 161-сон қонун билан тасдиқланган. 1996 йил 1 апрелдан амалга киритилган.

¹ВМнинг 2006 йил 11 январдаги 4-сон қарорига 1-илова.
²Ишламайдиган шахсларга ёки бюджет соҳасида ишлайдиганларга болани парвариш қилиш нафақасини тайинлаш чоғида оиланинг муҳтожлигини белгилайдиган мезон бўлиб унинг ҳар бир аъзосига энг кам иш ҳақининг 1,5 бараваридан кам миқдорда тўғри келадиган оиланинг жами даромади ҳисобланади.
³ВМнинг 1996 йил 10 декабрдаги «Болали оилаларни ижтимоий кўллаб-қувватлашни кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида» 437-сон қарори билан тасдиқланган.
⁴Меҳнат вазирлиги ва МВ томонидан тасдиқланган, АВ томонидан 1999 йил 1 июнда 740-сон билан рўйхатдан ўтказилган.

Жавобларни «Норма» МЧЖ юристи Мария ТУХТАРОВА тайёрлади.

ЛАВОЗИМЛАР ТАСНИФИ ТЎҒРИСИДА

ЎКИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ «АСОСИЙ ЛАВОЗИМЛАР ВА ИШЧИЛАР КАСБЛАРИ КЛАССИФИКАТОРИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА»ГИ ҚАРОРИ ТАЛАБЛАРИ ҲАҚИДА

Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 20 августдаги 181-сон қарори (бундан кейин – 181-сон қарор) билан Ўзбекистон Республикаси хизматчиларининг асосий лавозимлари ва ишчилар касблари классификатори тасдиқланди. Ушбу ҳужжат Президентнинг «2010/2011 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига қабул қилиш тўғрисида» қарорини (2010 йил 28 майдаги ПҚ-1345-сон) бажариш учун ҳамда хизматчилар лавозимлари ва ишчилар касбларини таснифлаш бўйича меъёрий-ҳуқуқий базани янада такомиллаштириш мақсадида қабул қилинган.

Хизматчиларнинг асосий лавозимлари ва ишчилар касблари классификатори (бундан кейин – Классификатор) билан боғлиқ энг муҳим масалаларни кўриб чиқамиз.

ХОДИМЛАР ТОИФАЛАРИНИНГ ТАСНИФИ

Классификаторда ходимлар тоифалари аниқ тавсифланган бўлиб, барча ходимлар куйидаги тоифаларга бўлинади:

бошқарув ходимлари – бошқарув функцияларини амалга оширувчи, ходимларга раҳбарлик қилувчи, зарур қарорларни ишлаб чиқувчи ва қабул қилувчи, ташкилот фаолиятини режалаштирувчи, назорат қилувчи ва жараёнларни тартибга солувчи, зарур қарорлар қабул қилиш учун маълумотлар тайёрловчи ходимлар (раҳбарлар, мутахассислар);

ишлаб чиқариш ходимлари – ташкилотнинг иқтисодий фаолият турлари, шунингдек ишлаб чиқариш дастурида белгиланган тегишли маҳсулотлар (хизматлар) классификациясига мувофиқ бўлган ташкилотнинг асосий маҳсулотлари (хизматлари)ни ишлаб чиқариш жараёнида бевосита қатнашадиган ходимлари (бошқарув ходимларига тегишли бўлмаган муҳандис ходимлар ва техниклар, ишчилар, кичик мутахассислар ва ишлаб чиқариш жараёнида бевосита қатнашадиган бошқа ходимлар);

техник ходимлар – функциясига бошқарув ходимлари фаолиятига техник хизмат кўрсатиш ҳамда ишлаб чиқариш ва технологик жараёнларни таъминлаш ишларини бажариш (чоп этиш, кўпайтириш ва архив ишларини бажариш, кутубхона иши, ҳужжатларни өтказиб бериш, компьютер техникасига хизмат кўрсатиш, идора, котиблик ишларини ва бошқа ишларни бажариш) қиладиган ходимлар;

хизмат кўрсатувчи ходимлар – функциясига бинолар ва ҳудудларга техник хизмат ва хўжалик хизмати кўрсатиш, уларни кўриқлаш, бошқарув ходимларига транспорт хизмати кўрсатиш, ташкилотнинг бошқарув ва ишлаб чиқариш ходимларига хизмат кўрсатиш бўйича бошқа ишлар, шу жумладан, ижтимоий-маиший хизмат кўрсатиш қиладиган ходимлар (мутахассислар ва ишчилар тоифасига мансуб бўлмаган аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ходимлари).

Илгари тоифаларга бўлиш белгиланмаган, ташкилотлар, корхоналар ва муассасалар раҳбариятининг хоҳишига кўра амалга оширилган эди.

ҲОСИЛА ЛАВОЗИМЛАР, КАСБЛАР

Классификаторга ҳосила лавозимлар – катта ва етакчи мутахассислар, ёрдамчилар ва бошқалар киритилмаган. Уларнинг биллими ва малакасига доир талаблар Классификатордаги тегишли базавий лавозимларга кўйилган талаблар асосида белгиланади ва ташкилот раҳбари томонидан ўрнатилади.

Ҳосила лавозим, касб ва малака тоифасини белгилашда лавозим мажбуриятларини бажаришда ходимларнинг мустақиллиги даражаси, қабул қилинадиган қарорларнинг тўғрилиги учун унинг жавобгарлиги, ташаббускорлиги, меҳнат самарадорлиги ва сифати, шунингдек амалий фаолият тажрибаси ҳисобга олинади. Чунончи, агар ходим эгаллаган лавозимида назарда тутилган мажбуриятларни бажариш билан бир қаторда ўзига бўйсунган ижрочиларга раҳбарлик қилса, «катта» лавозим номини кўшиш мумкин. «Катта» лавозимини

АМАЛ ҚИЛИШ СОҲАСИ

181-сон қарор тадбиркорлик фаолияти субъектларининг барча тоифаларига, шунингдек Президент ва Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари билан ташкил этилган барча давлат органлари ва ташкилотларига, хўжалик бошқаруви органларига татбиқ этилади.

ЯНГИЛИКЛАРНИНГ МОҲИЯТИ

Меҳнат шартномалари, ташкилотларнинг штат жадвали тузилаётганда, меҳнат дафтарчаларига ёзувлар қайд этилаётганда, меҳнат муносабатлари бўйича буйруқлар расмийлаштирилаётганда, лавозимлар ва касбларни ходимларнинг тегишли тоифаларига киритаётганда республиканинг барча ташкилотлари, мулкчилик шаклидан қатъи назар, Классификаторга амал қилишлари керак. Ушбу талаб 181-сон қарор 2-бандининг иккинчи хатбоши-

истисно сифатида ходим бўйсунушида ижрочилар бўлмаганда ҳам, агар унга мустақил иш участкасига раҳбарлик қилиш юкланса, белгилаш мумкин.

«Етакчи»ларнинг лавозим мажбуриятлари мутахассисларнинг тегишли лавозимлари тавсифлари асосида белгиланади. Улар зиммасига ташкилот ёки унинг таркибий бўлинмаси фаолияти йўналишларидан бири бўйича раҳбар ва ишларнинг масъул ижроси функциялари ёхуд муайян ташкилий-техник шартларда меҳнатни оқилона тақсимлашни ҳисобга олган ҳолда бўлимларда барпо этиладиган ижрочилар гуруҳларини мувофиқлаштириш ва уларга услубий раҳбарлик қилиш мажбуриятлари юкланади.

КЛАССИФИКАТОРНИ КЕНГАЙТИРИШ ИМКОНИЯТИ

Ташкилий-техник ва иқтисодий ривожланиш, техник воситаларни жорий этиш, замонавий бошқарув технологияларини ўзлаштириш муносабати билан Классификатордаги мавжуд лавозимлар номларини кенгайтириш мумкин. Шу сабабли унинг 8-бандида назарда тутилишича, агар давлат органи, хўжалик бошқаруви органи ёки ташкилот тузилмасида Классификаторда кўрсатилмаган хизматчилар лавозимлари ёки ишчилар касблари мавжуд бўлса ёхуд жорий этилса, у ҳолда ходимларнинг номи, тоифаси, шунингдек ушбу лавозимлар ва касблар бўйича маълумот даражасига кўйилган энг кам талаблар Классификаторга белгиланган тартибда ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш учун меҳнат органларига юборилади. Уларни киритиш тартиби Ўзбекистон Республикаси хизматчиларининг асосий лавозимлари ва ишчилар касблари классификаторига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тартиби (МАИМК вазирининг АВ томонидан 2010 йил 9 октябрда 2145-сон билан рўйхатдан ўтказилган буйруғи билан тасдиқланган ва 2010 йил 19 октябрдан қучга кирган) билан белгиланган.

НИМА ҚИЛМОҚ КЕРАК

181-сон қарорнинг талабларини бажариш учун барча ташкилотлар кадр ҳужжатларини Классификаторга мувофиқлаштиришлари керак. Ҳаракатларнинг куйидаги алгоритмига* амал қилишни тавсия этамиз:

ташкилотнинг таркибий бўлинмаларида улар сонини аниқлаш мақсадида хизматчилар лавозимлари ва ишчилар касбларини инвентаризациялаш;

ўтказилган инвентаризациялаш асосида локал ҳужжатлар (штат жадвали, лавозим йўриқномалари, лавозимлар номи бобида меҳнат шартномаларига ўзгартишлар киритиш тўғрисида битимлар) лойиҳаларини ишлаб чиқиш;

лавозимлар номига Классификаторга мувофиқ ўзгартишлар киритган ҳолда ташкилот раҳбарининг буйруғи билан штат жадвалининг янги таҳририни тасдиқлаш;

ходимлар билан улар лавозимлари номлари бобида меҳнат

НИМАЛАРГА ЭЪТИБОР ҚАРАТИШ ЛОЗИМ

Ташкилотларда ходимларни ҳисобга олиш, шунингдек барча ҳужжатлардаги ёзувлар Классификаторда кўрсатилган хизматчилар лавозимлари ва ишчилар касблари номларига қатъий мувофиқ ҳолда амалга оширилиши керак. Мазкур талаб Классификаторнинг 15-бандида келтирилган.

қарорлари билан ташкил этилган барча давлат органлари ва ташкилотларида, хўжалик бошқаруви органларида, шунингдек устав капиталида давлат улуши 50 фоиздан ортиқ бўлган ташкилотларда қўлланилиши мажбурий, бошқа юридик шахслар учун эса улар тавсия тусига эга. Масалан, кадрлар бўйича инспекторда олий маълумотнинг бўлиши устав капиталида давлат улуши 50 фоиздан кўп бўлган АЖ учун мажбурий, бундай улушга эга бўлмаган МЧЖ учун эса умуман шарт эмас.

шартномаларига ўзгартишлар киритиш тўғрисида меҳнат битимларини расмийлаштириш;

ходимларнинг меҳнат дафтарчаларига Классификаторга мувофиқ лавозимлар номини ўзгартиришни назарда тутилган ёзувлар қайд этиш (АВ томонидан 1998 йил 29 январда 402-сон билан рўйхатдан ўтказилган Меҳнат дафтарчаларини юритиш тартиби тўғрисида йўриқнома 2.12-бандининг тўртинчи хатбошиси).

ТАЛАБЛАРНИ БАЖАРМАСЛИК (ЛОЗИМ ДАРАЖАДА БАЖАРМАСЛИК) ОҚИБАТЛАРИ

Ташкилотларда ходимларни ҳисобга кўйиш бўйича, шунингдек барча ҳужжатларда Классификаторда санаб ўтилган хизматчилар лавозимлари ва ишчилар касбларига қатъиян мувофиқликда ёзувларни қайд этиш чоғида мажбурий талабларга риоя этмаслик амалда меҳнат ва бандлик тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузишга тенглаштирилиши мумкин. Бу эса Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 49-моддасига мувофиқ хўжалик юритувчи субъектнинг айбдор мансабдор шахсларига (раҳбар, унинг ўринбосари ва ҳоказолар) нисбатан энг кам иш ҳақининг 2 бараваридан 5 бараваригача миқдорда жарима қўллаш тарзида маъмурий жавобгарликка олиб келади.

Юридик шахслар – иш берувчиларга нисбатан кўриладиган соҳадаги ҳуқуқбузарликлар учун иқтисодий санкциялар (жарималар ва бошқалар) қўллаш меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларда назарда тутилмаган.

Бироқ бугунги кунда маъмурий санкцияларни қўллашни асосли дейиш қийин. Давлат ва хўжалик бошқаруви органлари тасдиқланган Классификатор асосида 2011 йил охиригача, касб тайёргарлиги йўналишларига кўйилган талабларни кўрсатган ҳолда, хизматчилар лавозимлари ва ишчилар касбларининг тармоқ тариф-малака маълумотномаларини, шунингдек тегишли лавозим йўриқномаларини ишлаб чиқадилар ва тасдиқлайдилар (181-сон қарорнинг 4-банди). Шубҳасиз, бунда Классификаторнинг ўзига ҳам ўзгартиш ва қўшимчалар киритилади. Бинобарин, мазкур давр ҳар бир ташкилотга ўз ҳужжатларини, раҳбариятга нисбатан жавобгарлик чораларини қўллагандан, Классификаторга мувофиқлаштириш учун зарур давр сифатида қаралиши керак.

БАЪЗИ ХУЛОСАЛАР

Классификаторда иқтисодиётнинг барча тармоқлари учун умумий бўлган, амалиётда бажариладиган функцияларни деталлаштирмасдан энг кенг қўлланиладиган кўплаб асосий лавозимлар ва ишчилар касбларининг рўйхати берилган. «Менежер» лавозимини олайлик. Классификаторда унинг номи функцияларни деталлаштирмасдан берилган: маркетинг, кадрларни бошқариш, моддий-техник таъминот ва ҳоказо. Амалиётда эса кўп корхоналарда Классификаторда қайд этилмаган «PR-менежер», «Ходимлар бўйича менежер», «Маркетинг бўйича менежер» лавозимлари учрайди. Ушбу ҳолда юқорида кўрсатилган лавозимларнинг номидан фойдаланиш керакми ёки уларни оддийгина «менежер» деб қайта номлаш лозимми деган савол юзага келади. Менежмент даражалари ўртасидаги фарқ бажариладиган функциялар миқдоси, ваколатлар доиралари, уларни деталлаштириш даражасига боғлиқлиги боис, Классификаторда эса бу хусусда ҳеч нарса қайд этилмаган, башарти улар фаолиятининг функционал йўналганлиги ва мазмуни базавий лавозимга мувофиқ келса, «менежер» базавий лавозими асосида юқорида кўрсатилган лавозимларни қолдириш мумкин бўларди. Агар Классификаторда базавий лавозим мавжуд бўлмаса, ташкилотлар Меҳнат вазирлигига уни Классификаторга киритиш таклифи билан мурожаат қилишлари керак. Қонунчилик мазкур лавозим сақлаб қолиниши ёки қарор қабул қилинишига қадар бекор қилиниши кераклигини аниқлаштирмайди. Бироқ, фикримизча, уни сақлаб қолиш ва Меҳнат вазирлигининг қарори қабул қилиниши далили бўйича ўзгартирмасдан қолдириш ёки Классификаторга мувофиқлаштириш мақсадга мувофиқдир.

Елена ЕРМОХИНА,
«Norma» МЧЖ эксперт-юристи.

*Классификатордан фойдаланиш тартиби тўғрисида батафсил тушунтиришлар ва ҳаракатлар алгоритми, шунингдек зарур ҳужжатларнинг намуналари «Иш берувчига қўлланма» электрон маълумотнома тизимида келтирилган.

Реклама

NORMA ЭКСПЕРТ МАЪЛУМОТНОМА ТИЗИМИ

ИШ БЕРУВЧИГА ҚЎЛЛАНМА

Харид қилиш масалалари бўйича куйидагиларга мурожаат қилинг:

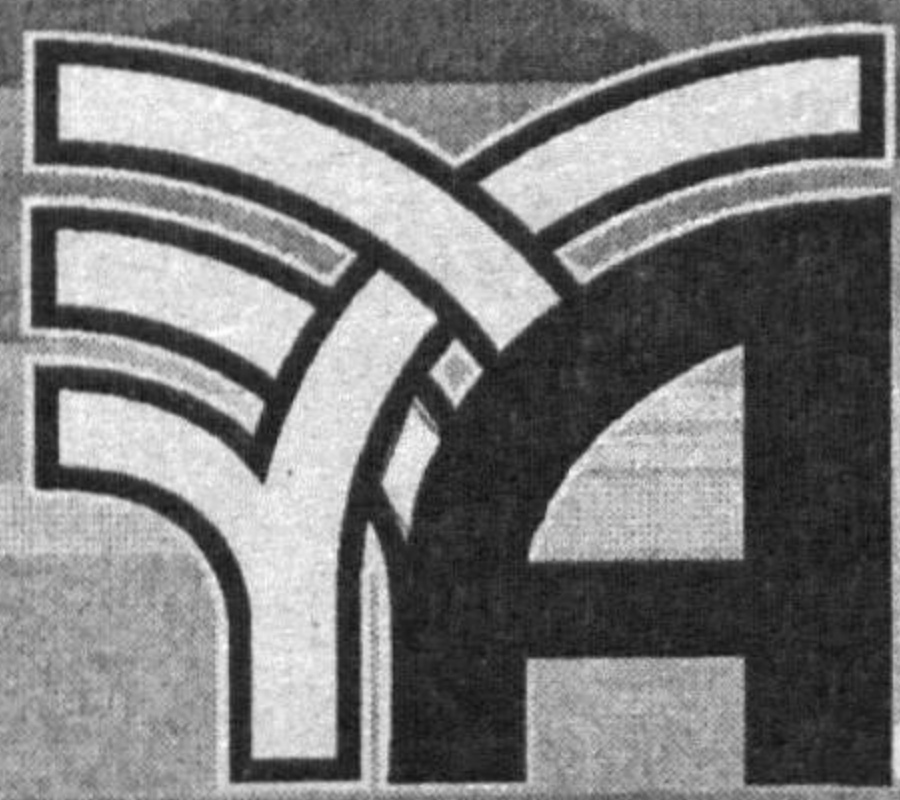
Тошкент ш., М.Улугбек тумани, Х.Олимжон майд., 10А-уй.
Тел.: (998 71) 237-07-78, тел./факс: (998 71) 237-45-29.
E-mail: info@norma.uz, web: www.norma.uz

ТОП

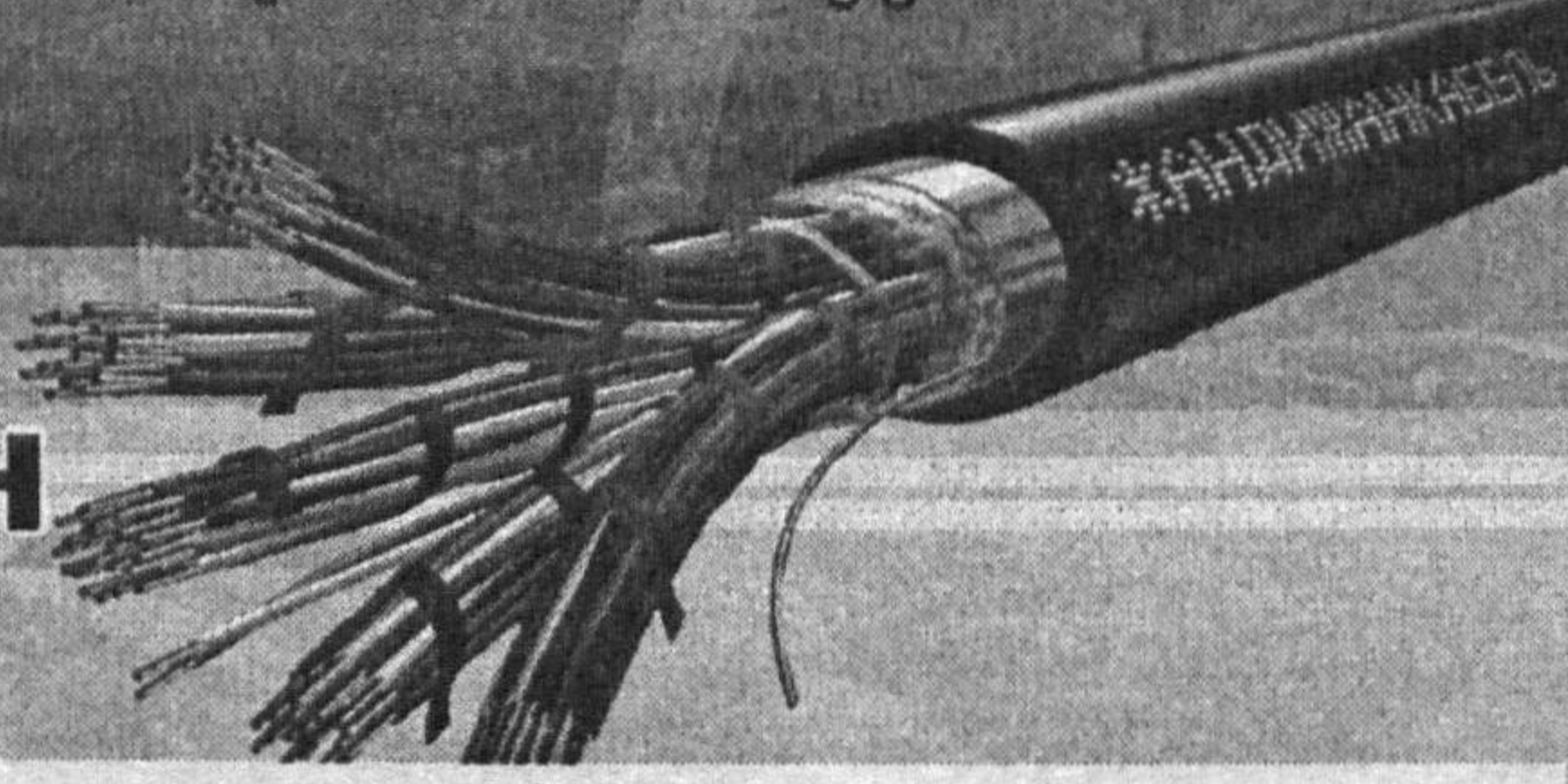
ЭНГ ЯХШИСНИ ТОП!

«Норма маслаҳатчи» N 51-52 (284-285) 2010 йил 28 декабрь

МДХдаги ЭНГ ЙИРИК ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИЛАРДАН БИРИ

**АНДИЖОН
КАБЕЛЬ
ЗАВОДИ**

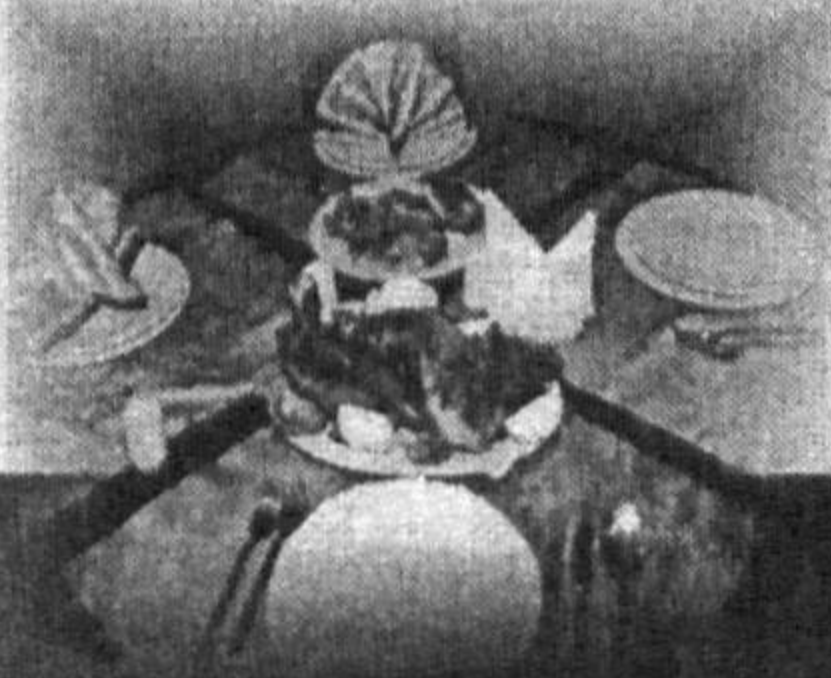
ТОВАР СЕРТИФИКАТЛАНГАН

**РЕАЛ НАРХЛАР БЎЙИЧА
СИФАТ ВА КАФОЛАТ**

Тошкент ш., Қибрай (собик М.Жалил) кўч., 92. Тел.: (99871) 150-11-77 (кўп тармоқли), 150-55-66 e-mail: tashkent@ak.uz, www.cable.uz

**УЙДАН ЧИҚМАЙ ТУРИБ
РЕСТОРАН ТАНЛАНГ**
www.restoran.uz

РЎЙХАТЛАР

Тошкент шаҳар хўжалик судининг ажримларига асосан Собир Раҳимов туманидаги соддалаштирилган таомил бўйича банкрот деб иш юритишга қабул қилинган ва қузатув жараёни бошланган корхоналар

Корхона номи	Ажрим рақами	Санаси
"NUR XOJAEVLAR" XK	10-1014/20640	03.12.10
"AL-SHARIF TREDING" QK	10-1014/20641	03.12.10
"ROMAN-VERONIKA" XK	10-1014/20642	03.12.10
"Fayz Luks Avtoservis" MCHJ	10-1014/20643	03.12.10
"Kompressor-Filtr" MCHJ	10-1014/20644	03.12.10
"SHefdenta" XK	10-1014/20645	03.12.10
"ETUK-BUNYODKOR" HF	10-1014/20646	03.12.10
"Baxt-Multimedia" MCHJ	10-1014/20983	09.12.10
"Nixol-Company" MCHJ	10-1014/20984	09.12.10
"Osiyo-Taomlari Bax" HF	10-1014/20985	09.12.10
"Sog'lom-Servis" SHK	10-1014/20986	09.12.10

Мазкур корхоналар бўйича муваққат бошқарувчи этиб Собир Раҳимов туман ДСИ ходими Б.Хайтбоев тайинланган. Кредиторларнинг 1-йиғилиши 2011 йил 4 январь соат 14.00 да Тошкент ш., Қорасарой кўчаси, 269-уй, Собир Раҳимов туман ДСИ биноси, 111-хонада бўлади. Соддалаштирилган тартибда банкротлик иши 2011 йил 12 январда соат 10.30 да Тошкент шаҳар, Чилонзор тумани, Чўпон ота кўчаси, 6-уй, 4-суд залида бўлади.

***

*Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2010 йил 22 декабрдаги ҳал қилув қарорларига асосан

Учтепа туманидаги тугатилаётган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	СТИР	Рўйхатга олинган санаси ва рақами	Юридик манзили	Қарор рақами	
"CASSIES-SERVICE" MCHJ	301254933	07.07.09	003014-01	Чилонзор 21-9-72	10-1005/20784
"BUNYOD PLYUS SERVIS" MCHJ	301533499	09.03.10	003619-01	Н.Ходжаева кўч., 77	10-1005/20788
"FIADORA" MCHJ	300610166	06.11.07	001875-01	Чилонзор 11-10-10	10-1005/20783
"GOLDEN NET SERVIS" XK	300320836	02.03.07	001446-01	Чилонзор 30-8-25	10-1005/20785
"BIL-X-SERVIS" XK	300934166	11.09.08	002420-01	Хайратий кўч., 11	10-1005/20782
"ARFA-MEGA" MCHJ	204503813	17.04.03	421	Чилонзор 24-23-2	10-1005/20789
"BIZNES KAPITAL SAVDO" MCHJ	206584016	24.05.06	001059-01	Хайратий 5-тор кўч., 13	10-1005/20790
"BEST PLUS MOBILE" MCHJ	301064212	10.02.09	002688-01	Атойи кўч., 12	10-1005/20787
"INTELLEKTUAL INTEGRAL" XK	300515900	19.07.07	001714-01	Чилонзор 22-1-18	10-1005/20791
"NANU KAPITAL INVEST" MCHJ	300998499	04.12.08	002564-01	Уйғур кўч., 590	10-1005/20786

Мазкур корхоналарнинг тўртбурчакли тамгалари ва думалоқ муҳрлари ҳақиқий эмас деб ҳисоблансин. Ушбу корхоналарнинг кредиторлик ва дебиторлик қарздорлиги бўйича даъволар эълон чоп этилган кундан бошлаб 2 ой давомида Учтепа тумани Ҳокимияти биносининг 3-қаватидаги 4-хонада қабул қилинади. Тел. 274-16-37.

"Интеграл стар" ХК таклиф қилади

"ЁҒОЧ-ТАХТА МАТЕРИАЛЛАРИ

ассортиментда

Хизматлар лицензияланган

Тўлов - исталган шаклда

Тел. 303-16-46, факс 274-66-77

«UNIKS-STAR» МЧЖ

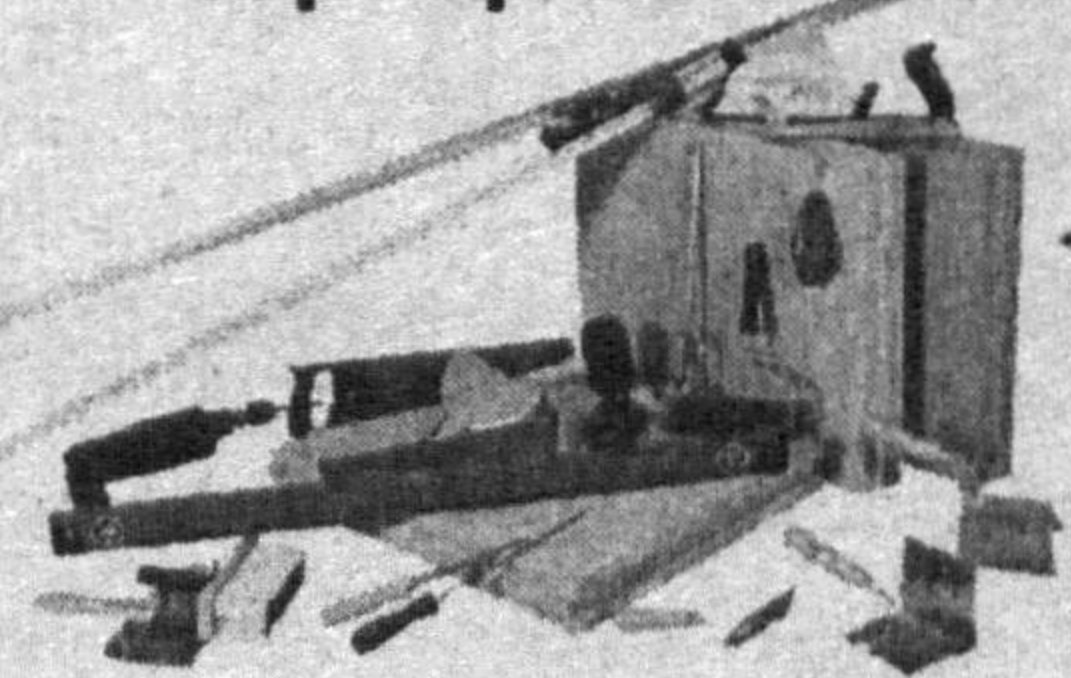
НАСОСЛАР

чүқурликлар учун ЭЦВ 4, 6, 8, 10 туридаги ВК туридаги, Вихрли
дренаж учун ГНОМ туридаги ЦМК туридаги фекаль
К туридаги, Консоль "Андижанец" насоси
"КАСКАД" ҚЎЗ Товар сертификатланган
ТЕЛ.: 253-97-60, 188-98-38, WWW.NASOS.UZ

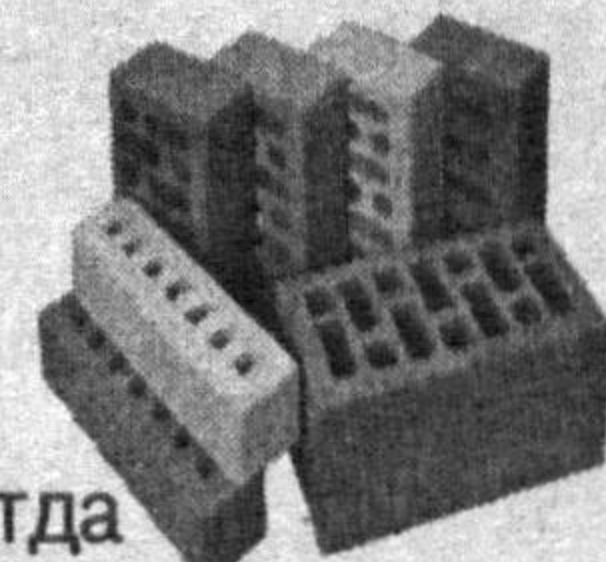
«CHILONZOR ULGURJI SAVDO» МЧЖ

- Гипсокартон учун рух қопламадан профиллар
- Шип учун осма тизимли «Armstrong» плиталари
- Кабель маҳсулоти
- Бўёқлар, алиф мой, лок
- Кир ювиш кукуни, совун
- Электродлар
- Кальций карбиди
- Битум, рубероид
- Линолеум
- Куруқ қурилиш аралашмалари
- Алебастр
- Белкураклар, челақлар, болталар
- Мўйқаламлар, валиклар, колерлар
- Қулфлар (ўйма ва осма)
- ПВА елими, КМЦ
- Ёзув-чизув товарлари ассортиментда

Товар сертификатланган

Шунингдек 500 дан ортиқ номланишда

361-10

Тел.: (8-371) 140 00 12, 140 04 12; (+99897) 334 2233, 434 5250
Манзил: Тошкент ш., Бунёдкор шоҳкўчаси, 42, 109-офис. E-mail: chsu.torg@mail.ru

ТОВАРЛАР ВА ХИЗМАТЛАР БИЗНЕС ПАНОРАМАСИ

237-51-33
237-47-20
237-47-05

ЭНГ ЯХШИСНИ ТОП!

Тошкент вилояти хўжалик судининг 2010 йил 30 ноябрдаги 11-1006/26264-сонли, 11-1006/26265 ҳамда 11-1006/26266-сонли ажримларига асосан Пискент туманидаги "Ҳаким полвон Қодиров" ФХ, "Жўрабек Кўчқоров" ФХ ва "Нуриддин" ФХ бўйича соддалаштирилган тартибда банкрот деб иш юритиш учун қабул қилинганлиги муносабати билан кредиторларнинг 1-йиғилиши 2011 йил 15 январь соат 10.00 да Пискент тумани, Бобур кўчаси, 66-уйда жойлашган Пискент туман ДСИ биносининг 2-қаватидаги 16-хонасида бўлиб ўтади.

Ушбу корхоналарга алоқадор шахслар ва корхоналар 1 ой муддат давомида ўзларининг муурожаатларини қуйидаги манзилга билдиришлари мумкин: Пискент туман ДСИ биноси.

Тел. 54-51-056.

***

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2010 йил 22 ноябрдаги 10-1019/17982-сонли ҳал қилув қарорига асосан Чилонзор туманидан рўйхатдан ўтган «ULUGBEK DAVOMCHISI SHONBOBUR» XK ҳамда 10-1019/17981-сонли ҳал қилув қарорига асосан «PROFIT ALISHER QURILISH» МЧЖ банкрот деб топилган ҳамда тугатиш иши очилган.

Тугатиш бошқарувчиси этиб Чилонзор туман ДСИ ходими С.Хасанов тайинланган. Корхоналарга нисбатан талаб ва таклифлар Тошкент ш., Бунёдкор шоҳкўчаси, 51а-уй, Чилонзор туман ДСИ биноси, 401-хонада қабул қилинади.

Тел.: 357-99-51, 276-34-97.

“Аудит-ВАРН” МЧЖ
аудиторлик ташкилоти**ЎЗБЕКИСТОННИНГ БУТУН
ХУДУДИДА, БҲМС ВА МҲХС
БЎЙИЧА ИСТАЛГАН ТУРДАГИ****АУДИТОРЛИК ТЕКШИРУВЛАРИНИ
ЎТКАЗАДИ**

2008 йил 16 майдаги 000172-сон лицензия

Тел.: 8(371) 2762099,
уяли: +998971192248
Тошкент ш., Бунёдкор кўч., 42
Тошкент вил., тел. +998974541664**РЎЙХАТЛАР*****Тошкент шаҳар хўжалик
судининг 2010 йил
14 декабрдаги қарорларига
асосан Чилонзор туманидаги
тугатилаётган корхоналар
РЎЙХАТИ**

Корхона номи	Қарор рақами
"EFIM-FUDZI-MAX" МЧЖ	10-1001/19791(26)-Т
"KIPARIS MONTAJ PLYUS" ШК	10-1001/19792(26)-Т
"NAZR-HAMID QURILISH	
SERVIS" МЧЖ	10-1001/19793(26)-Т
"ARABIKA	
GOLD" МЧЖ	10-1001/19794(26)-Т
"CONSOLE TELE	
BUSINESS" ХК	10-1001/19795(26)-Т
"DAYANA	
PLYUS" МЧЖ	10-1001/19796(26)-Т
"SHUX-TIM-	
SHAX" ХК	10-1001/19797(26)-Т
"ASL-OPTIMAL-	
FOOD" МЧЖ	10-1001/19798(26)-Т
"FLOUR TRADE	
PLUS" МЧЖ	10-1001/19799(26)-Т
"IQTISODIYOT	
ILMI" МЧЖ	10-1001/19800(26)-Т
"ALCOBEST-	
AGADA" ХК	10-1001/19801(26)-Т
"ALTA-BEK	
QURILISH" ШК	10-1001/19802(26)-Т
"PLEYADA LOGISTIC	
PLUS" ХК	10-1001/19803(26)-Т
"NUR-	
URGANJIY" ХФ	10-1001/19804(26)-Т
"MARVEL	
MAX" МЧЖ	10-1001/19805(26)-Т
"ESKALADE	
SERVIS" ХК	10-1001/19806(26)-Т
"FIONA	
PLYUS" ШК	10-1001/19807(26)-Т
"MANAN	
AHAD" МЧЖ	10-1001/19808(26)-Т
"EXCALIBUR-	
GLOBAL" ХК	10-1001/19809(26)-Т

Ушбу корхоналар муҳри ва бурчак тамгалари ўз кучини йўқотган деб топилсин. Чилонзор туман Ҳокимияти корхоналарни тугатиш комиссияси эълони чоп этилган санадан эътиборан барча даъволар 2 ой муддат ичида Тошкент ш., Бунёдкор шоҳкўчаси, 50-уй манзили бўйича ҳамда 276-75-23, 276-26-86 телефонлари орқали қабул қилинади.

ЭЪЛОНЛАР	ЭЪЛОНЛАР	ЭЪЛОНЛАР	ЭЪЛОНЛАР
ЮРИДИК ХИЗМАТЛАР Юридик хизмат кўрсатиш. Дебиторлик қарзини ундириш. Хўжалик, жиноят ишлари. Адвокатлик фирмаси*. Тел.: (+99897) 330-45-71, (+99897) 100-47-33.	БУХГАЛТЕРИЯ ХИЗМАТЛАРИ Тиклаш. Юритиш. Тел. 100-65-80.	Ташкилий техникани тўлдириш ва таъмирлаш. Тел. (+99897) 340-45-08.	Сервис маркази. Тел. (+99897) 410-80-77.
Кўчмас мулк бўйича юрист маслаҳатлари. Кадастр*. Тел. 448-74-69.	БАҲОЛАШ ХИЗМАТЛАРИ Асосий фондлар, кўчмас мулк, автотранспорт, ускуналарни қайта баҳолаш*. Тел.: (+99898) 365-33-50, 365-68-60.	Компьютерларни таъмирлаш, шахсий компьютерларга техник хизмат кўрсатиш. Windows, дастурий таъминот ва Интернет ўрнатиш ва солаш. Жойига чиқиш билан. Тел.: (+99897) 450-03-24 Светлана, (+99897) 158-46-10 Сергей.	ТАРЖИМАЛАР БЮРОСИ: техник, тиббий, юридик ҳужжатларни малакали таржима қилиш. Қонунийлаштириш. Тел.: 252-38-71, 454-80-01.
Дебиторлик қарзини ундириш. Хўжалик судида вакиллик қилиш. Корхоналарга юридик хизмат кўрсатиш. Адвокат Шуман Неля Сергеевна*. Тел./факс: 242-33-52; 341-03-50 (уяли).	КОНСАЛТИНГ ХИЗМАТЛАРИ Бизнес-режалар, ТИА, баҳолаш*. Тел. 500-70-30.	Видео-, фотосуратга олиш*. Тел. (+99897) 709-20-17.	*Хизматлар лицензияланган.
«ADVOKAT ELITE». Судларда вакиллик қилиш. Корхоналар, ваколатхоналарни рўйхатдан ўтказиш, қайта ташкил этиш, тугатиш ва уларга юридик хизмат кўрсатиш*. Тел.: 281-52-39, 448-74-69.	ХИЗМАТЛАР Ташкилий техника, компьютерлар, ноутбуклар, мониторлар, принтерларни таъмирлаш. Тўлдириш. Жойига чиқиш билан. Тел. 903-73-93.		
	Ташкилий техникага хизмат кўрсатиш ва тугатиш. Тел.: 102-72-98, 244-58-12.		

***Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2010 йил 24 декабрдаги ҳал қилув қарорларига асосан
Учтепа туманидаги тугатилаётган корхоналар
РЎЙХАТИ**

Корхона номи	СТИР	Рўйхатга олинган санаси ва рақами	Юридик манзили	Қарор рақами	
"MARDANAVOR-QURILISH" SHK	300938571	17.09.08	002430-01	Чилонзор-26, 16	10-1019/21008
"REPORT ANALYSIS" MCHJ	300899907	29.07.08	002340-01	Чилонзор 24-21-24	10-1019/21009
"MIR VKUSA"	300678359	11.01.08	001977-01	Богистон кўч., 104	10-1019/21006
"ZUKURXO'JA SAVDO"	300910039	12.08.08	002367-01	Чилонзор 30-36-40	10-1019/21007
"UCHTEPA ORIGINAL SERVIS" MCHJ	301248876	23.06.06	003004-01	Меҳрибон кўч., 11	10-1019/21005
"NIGORA-HILOLA SERVIS"	301035097	21.01.09	002645-01	Кичик халқа йўли кўч., 9а	10-1005/21371
"ASMANIA"	301292475	10.08.09	28.10.10	Чилонзор 15-14-5	10-1005/21370
"POWER INVEST GROUP"	301497662	12.02.10	003555-01	Уйғур кўч., 443	10-1005/21297
"AVTOGARAJ-START"	300509495	11.07.07	001698-01	Чилонзор 11-8-16	10-1005/21295
"MIRSAMAD SERVIS"	300124034	09.01.07	001349-01	Дилноз 2-тор кўч., 6	10-1005/21294
"MUHABBAT FAYZ" XF	204429294	13.03.03	01-00500	Зарафшон кўч., 16	10-1005/21296

Мазкур корхоналарнинг тўртбурчакли тамгалари ва думалоқ муҳрлари ҳақиқий эмас деб ҳисоблансин. Ушбу корхоналарнинг кредиторлик ва дебиторлик қарздорлиги бўйича даъволар эълон чоп этилган кундан бошлаб 2 ой давомида Учтепа тумани Ҳокимияти биносининг 3-қаватидаги 4-хонада қабул қилинади. Тел. 274-16-37.

**Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2010 йил 1 декабрдаги қарорларига асосан
Шайхонтоҳур туманидаги тугатилаётган корхоналар
РЎЙХАТИ**

Корхона номи	СТИР	Рўйхатдан ўтган санаси ва рақами	Директор исм-шарифи	Юридик манзили	Қарор рақами	
"BEK-O'ZBEGIM"	300050469	13.11.2006	001561-09	Қ.Мухамедов	Ибн Сино-2, блок 2	10-1001/19206(26)
"PERFECT SECURITY GR"	300901603	31.07.2008	002769-09	-	Белтепа мавзеси, 19-4	10-1001/19207(26)
"GLOBUS MEDIKAL SERVIS" МЧЖ	300272532	19.02.2007	001726-09	О.Шокиров	Марказ-14, Ф.Фулом кўчаси, 7	10-1001/19208(26)
"IQSIR" МЧЖ	300477649	06.06.2007	001932-09	А.Гаипов	2-Оқлон, 12	10-1001/19214(26)
"MAGNUS LYUKS" МЧЖ	204803391	22.01.2004	000118-09	З.Ҳақимов	Ф.Абдуллаев кўч., 5	10-1001/19217(26)
"BOSIT-GOLD-BIZNES" МЧЖ	204710595	26.04.2006	000023-09	Ф.Зияутдинходжаев	Есенин кўч., 34а	10-1001/19219(26)
"MAXDI GRAND PLYUS"	301105373	18.03.2009	003187-09	М.Бобоев	Навоий кўч., 7	10-1001/19204(26)
"SARBON SPORT" МЧЖ	301348214	16.10.2009	003662-09	С.Пўлатов	Навоий кўч., 44	10-1001/19205(26)
"JILVA NUR" МЧЖ	205853496	24.10.2005	963-09	-	Самарқанд Дарвоза кўч., 202/3, 14	10-1001/19209(26)
"FAST MOVING GOOD SERVICE" МЧЖ	300608104	05.11.2007	002190-09	Р.Мақсудов	У.Юсупов, Полиграфия, 18	10-1001/19213(26)
"GUSAN BIZNES"	300928670	05.09.2008	002836-09	А.Ризқиев	Самарқанд Дарвоза кўч., 1В	10-1001/19216(26)
"KAPITAL KONSTRUKTION"	300428770	26.04.2007	001832-09	Н.Бидзинов	Катта боғ кўч., Кундуз берк кўч., 20	10-1001/19203(26)
"DIYOR STROY MONTAJ"	301178513	11.05.2009	003288-09	Т.Ахмедов	Фаол, Мерликен тор кўч., 7	10-1001/19211(26)
"GIL'NORA-SHAXBOZ"	301219548	11.06.2009	003372-09	Г.Нодирова	Жангоҳ мавзе, 1-41	10-1001/19212(26)
"AGRO-STROY-SERVIS PLUS" МЧЖ	205775640	06.04.2009	877-09	С.Самадов	Навоий кўч., 7	10-1001/19215(26)
"ANKO" МЧЖ	200698692	26.08.2008	546-ПР	В.Очилов	А.Қодирий кўч., 7а	10-1001/19218(26)
"BARAKA ALEKS QURILISH" МЧЖ	205759343	21.07.2005	855-09	А.Веденева	М.Уйғур кўч., 260	10-1001/19220(26)
"MILLIY QURILISH BARAKA SAVDO"	300870216	20.06.2008	002698-09	Д.Фаёзов	Кўкча Дарвоза кўч., 1-71	10-1001/19221(26)
"TES GRAND SER PRO BOSHA KOMPAN"	206838971	29.01.2007	1670-09	Т.Турдимуродова	А.Қодирий кўч., 1	10-1001/19210(26)

Мазкур корхоналарнинг думалоқ муҳр ва штамплари бекор қилинади. Дебитор ва кредитор даъволари эълон чоп этилган кундан бошлаб 2 ой муддатда махсус комиссия томонидан Тошкент ш., А.Қодирий кўчаси, 7а-уй манзили бўйича жойлашган Шайхонтоҳур туман Ҳокимияти биносининг 2-қаватидаги Тадбиркорларни рўйхатга олиш хонасида қабул қилинади. Тел. 241-87-45.

Иқтисодий-ҳуқуқий газетаси

НОРМА МАСЛАХАТЧИХУҚУҚ
СОЛИҚЛАР
БУХГАЛТЕРИЯБОШ МУҲАРРИР
ФАРҲОД ҚУРБОНБОВТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ:
Тошкент ш., Миробод тумани,
Тадлимаржон кўч., 1/1
E-mail: gazeta@norma.uz,
normapress@mail.ru
www.norma.uzНашр учун масъул:
Нодир АлимовМуаллифлар фикри доим ҳам тахририят нуқтаи назарига мос келмайдими.
Тахририят оғохлантирадики, газетамизда мавжуд ахборотдан фойдаланганлик, фойдаланмаганлик ёки мувофиқ равишда фойдаланмаганлик билан боғлиқ ҳар қандай ҳаракатлар ва/ёки оқибатлар учун тахририят жавобгар эмас.
Тахририят муштарийлар билан ёзишиб туриш имкониятига эга эмас.
"Норма маслаҳатчи"да эълон қилинган материалларни тўлиқ ёки қисман кўчириб босиш, электрон ва бошқа манбаларда кўпайтириш, тарқатишга фақат "Norma" МЧЖ билан тузилган шартнома асосида йўл қўйилади.Газета тахририят томонидан тайёрланган диапозитивлар ёрдамида "TOPPRINT" МЧЖ босмахонасида босилди (Тошкент ш., Миробод тумани, Тадлимаржон кўч., 1/1).
Илгире - 186 Буюртма 866 Адали 4195. Баҳоси келишилган нархда
Газета 2010 йил 27 декабрда соат 21.00 да топширилди.
ISSN 2010-5223